

NARVA 6. KOOLI ÕPPEKAVA

INIMESEÕPETUS

I KOOLIASTE

1. Sotsiaalvaldkondlik pädevus

- mõistab ühiskonnas toimuvate muutuste põhjusi ja tagajärgi;
- tunneb lihtsamaid uurimismeetodeid
(küsitlus: küsimus, intervjuerimine, vaatlus) ja kasutab neist mõnda õppes ja igapäeses elus;
- valdab adekvaatset minapilti, oskab analüüsida oma võimalusi ja kavandab neist lähtuvalt tulevikuplaane;
(haridus / koolitus, tervishoid, kultuur [teater, kino, muuseum]);
- tunneb ning austab inimõigusi;
- teab kodanikuõigusi ja –kohustusi (algteadmised) ,
- teadvustab kultuurilist eripära ning suhtub lugupidavalt individuaalsetesse;
- huvitub iseenda, oma kogukonna, rahva ja maailma
- kujundab oma arvamust ning mõistab oma võimalusi olla aktiivne ja vastutustundlik kodanik;

I kooliastmes lõpetaja:

- 1) teab esialgse idee tulevikust;
- 2) vallata teadmisi lasteõigustest, kodanikuõigustest ja -vastutusest ning käituda nendega kooskõlas, järgida üldtunnustatud käitumisreegleid;
- 3) olla huvitatud oma kogukonna, rahva, riigi ja maailma arengust, kujundada oma arvamust ning olla aktiivne ja vastutustundlik kodanik;
- 4) tunda ja kasutada lihtsamaid sotsiaalteaduste uurimismeetodeid;
- 5) tunda huvi ümbritseva maailma vastu;
- 6) järgib üldtunnustatud käitumisreegleid ning on seaduskuulekas;
- 7) hoiab oma tervist, elades tervislikku eluviisi, ning käitub nii, et ei sea ohtu enda ega teiste inimeste ega keskkonna turvalisust;

2. Ainevaldkonna õppeained ja maht

Õppeained	Maht		
	1.klass	2.klass	3.klass
Inimeseõpetus	-	1	1

3. Sotsiaalainete „Inimeseõpetus” lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega I kooliastmes

Tabel 1

„Inimeseõpetus”						
„Inimeseõpetus” on teiste ainevaldkondadega seotud valdkonnapädevuste kujundamise kaudu.						
Keel ja kirjandus: 1.Vene keel.	Võõrkeeled: 1.Eesti keel. 2.Inglise keel.	Matemaatika.	Loodusained.: 1. Loodus.	Kunstiained : 1.Muusika. 2.Kunst.	Tehnoloogia. Tööõpetus	Kehaline kasvatus.
<ul style="list-style-type: none"> • Kujundatakse oskust väljendada end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult; lugeda ja mõista erinevaid tekste. • Õpilasi juhatakse kasutama kohaseid keelevahendeid, ainealast sõnavara ja väljendusrikast keelt ning järgima õigekeelsusnõudeid. • Tähtsustatakse teksti kriitilise analüüsi oskust, meediakirjaoskust, teabehankimist, selle kriitilist hindamist, 	<ul style="list-style-type: none"> • Sotsiaalainete õppimise kaudu täiendatakse õpilaste teadmisi erinevatest kultuuridest ja traditsioonidest. Õpilasi suunatakse märkama oma kultuuri ja teiste kultuuride erinevusi ning neist lugu pidama. Juhitakse tähelepanu erinevate suhtluskeskkondade reeglitele 	<ul style="list-style-type: none"> • Kujundatakse järgmisi oskusi: ajaarvamine; ressursside plaanimine (aeg, raha); matemaatiline kirjaoskus, arvandmete esitlemine ja tõlgendamine (graafikud, tabelid, diagrammid); oskus probleeme seada, sobivaid lahendusstrateegiaid leida ja neid rakendada, lahendusideid analüüsida ning tulemuse tõesust kontrollida; 	<ul style="list-style-type: none"> • Õpitakse mõistma looduskeskkonna ja geograafilise asendi mõju inimühiskonna arengule, inimese arengut ja rahvastikuprotsesse; majanduse ressursside; ühiskonna jätkusuutlikku säästlikku tarbimist, üleilmastumist, globaalprobleemide, sh keskkonnaprobleemide märkamist ja 	<ul style="list-style-type: none"> • Käsitletakse Eesti, Euroopa ja maailma erinevate rahvaste kultuuriemasid, iluhinnangute muutumist ajas; esteetilisest arengut ja eneseteostuse võimalusi, rahvakultuuri ning loomuliku eneseväljendusoskust. 	<ul style="list-style-type: none"> • Käsitlevate teemade kaudu kujundatakse oskust hinnata tehnoloogia rakendamise kaasnemaid võimalusi ja ohte; rakendada nüüdisaegseid tehnoloogiaid tõhusalt ning eetiliselt oma õpi-, töö- ja suhtluskeskkonda kujundades; kasutada tehnovahendeid eesmärgipäraselt ja säästlikult, järgides ohutuse ning 	<ul style="list-style-type: none"> • Kujundatakse oskust mõista ja väärtustada kehalise aktiivsuse tähtsust tervisliku eluviisi osana eri ajastuil; arendatakse sallivat suhtumist kaaslastesse ning koostööpõhimõtteid tervislikku eluviisi järgides.

tööde vormistamist ning intellektuaalse omandi kaitset.	ning ühiskondlikule mitmekesisusele. Selgitatakse võõrkeelse algupäraga mõisteid, võõrkeeleoskust arendatakse ka lisamaterjali otsimisel ja mõistmisel.	oskus loogiliselt arutleda, põhjendada ja tõestada ning väärtustada matemaatilist käsitlust, mõista selle sotsiaalset, kultuurilist ja personaalset tähendust.	mõistmist ning jätkusuutliku ja vastutustundliku eluviisi väärtustamist.		intellektuaaloomandi kaitse nõudeid.	
---	---	--	--	--	--------------------------------------	--

4. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Inimeseõpetuse koolituse eesmärkide, tulemuste ja sisu kavandamisel võetud programmi kõiki valdkondadevahelisi teemasid erineval määral, sõltuvalt:

- kooli astme
- teema eripära,
- lingid ühele või teisele valdkondadevahelisele teemale.

Tabel 2

Valdkondadevahelised teemad	Eesmärk	Oskused	Õppimise sisu näited ja meetodid
1. Elukestev õpe ja	Kujundatakse iseseisva		

<p>karjääri plaanimine.</p>	<p>õppimise oskus, mis on tähtis alus elukestva õppe harjumuste ja hoiakute omandamisele. Kujundatakse arusaama ühiskonnas toimuvate muutuste põhjustest ja tagajärgedest ning sellest, mil moel mõjutavad need õpilase valikuid ja tulevikku määravaid otsuseid.</p>	<p>Üliõpilane saadetakse: 1) mõista nende huve, võimeid ja võimeid, mis aitavad kaasa piisava enesehinnangu kujunemisele; 2) arendada oma akadeemilisi oskusi, suhtlemisoskusi, koostööoskusi ja otsustusprotsessi, samuti informatsiooni käsitlemise oskusi; 3) arendada suutlikkust seada eesmärgid ja rakendada neid süstemaatiliselt; 4) valmisoleku kohta elukestvas õppes; 5) tutvuda mitmesuguste ametikohtade ja ametikohtadega.</p>	<p>Valdkondadevaheline teema läbib kogu sisu "teema" Inimeseõpetus". Selle valdkonnaülese teema käsitlemine aitab õpilasel areneda isiksuseks, mis on valmis kogu elu õppima, täitma erinevaid rolle muutuvast õppe-, elu- ja töökeskkonnas. Haridustegevuse käigus tunnistab ja tunnistab õpilane oma konkreetseid kalduvusi uuritud ainevaldkonnas ja saab võimaluse arendada oma loominguilisi oskusi. Tutvustab erinevaid ametikohti ja kutsealasid.</p> <p style="text-align: center;">2.klass Õppesisu</p> <p>Mina ja mu pere.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pereliikmete ametikohad ja rollid. • Töö kodus. Abivalmidust, kohustuse ja vastutuse tunnet. • vanemate ja teiste inimeste töö. <p style="text-align: center;">3. klass Õppesisu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mäng ja töö. • Uuring. Kohustuse ja vastutuse tunnetus. • Töötamine meeskonnas. Tööjaotus.
<p>2. Keskkond ja jätkusuutlik areng.</p>	<p>Toetatakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes püüab leida lahendusi keskkonna- ja</p>	<p>Üliõpilane saadetakse: 1) looduse kui tervikliku süsteemi, inimese ja tema keskkonna suhete ning inimese sõltuvuse loodusvaradest mõistmise mõistes; 2) mõista bioloogilise (sh maastiku) ja kultuurilise mitmekesisuse ning keskkonna jätkusuutlikkuse tähtsust;</p>	<p>Valdkondadevaheline teema toetab üliõpilase moodustamist sotsiaalselt aktiivses, vastutustundlikus ja keskkonnateemal, kes püüab leida lahendusi keskkonnale ja inimarengule, arvestades nende stabiilsust.</p>

	<p>inimarengu küsimustele, pidades silmas nende jätkusuutlikkust.</p>	<p>3) arutada keskkonnaprobleeme kohaliku omavalitsuse tasandil, kujundada isiklikke ökoloogilisi vaatepunkte ja pakkuda lahendusi keskkonnaprobleemidele; 4) võtta vastutust säästva arengu eest, kasutada keskkonnasõbralikke ja jätkusuutlikke tegevussuundi, hinnata ja vajadusel muuta oma tarbimisharjumusi ja elustiili.</p>	<p>2.klass Õppesisu</p> <p>Mina ja mu pere. Kodu Koduarmastus. Kodu traditsioonid.</p> <p>Mina: aeg ja asjad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Minu oma, tema oma, meie oma. • Asja väärtus ja hind. Asjade väärtus teiste väärtuste seas. • Mina ja kodumaa • Eesti – minu kodumaa. • Kodukoht: küla, vald, linn, maakond. <p>3. klass Õppesisu</p> <p>Mina ja tervis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vaimne ja füüsiline tervis. • Tervislik eluviis: mitmekesine toit, piisav uni ja puhkus, liikumine ja sport. Ohud tervisele ja toimetulek ohuolukorras. <p>Mina ja meie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hea ja halb käitumine. Südametunnistus. • Käitumisreeglid. Käitumise mõju ja tagajärjed. Liiklusreeglid. <p>Mina ja kodumaa</p>
--	---	--	--

<p>3. Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus.</p>	<p>Toetatakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähendust, on ühiskonda lõimitud, toetub oma tegevuses riigi kultuuritraditsioonidele ja arengusuundadele ning on kaasatud kohalikku kogukonda käsitlevate otsuste tegemisse.</p>	<p>Üliõpilane saadetakse:</p> <p>1) tunnustada avaliku elu demokraatliku korralduse, koostöö, kodanikualgatuse ja vabatahtliku tegevuse tähtsust ning konfliktide rahumeelset ja mittevägivaldset lahendamist;</p> <p>2) osaleda ettevõtlikus ja ettevõtlikus positsioonis, isiklike vaatenurkade kujundamisel ja nende väljendamisel;</p> <p>3) uurida ja kaitsta oma ja teiste õigusi ning mõista nendega kaasnevaid kohustusi ja vastutust;</p> <p>4) mõista nende rolli üksikisena ühiskonnas ja omandada võime osaleda otsustusprotsessides;</p> <p>5) ettevõtluse rolli mõistmine ühiskonnas, positiivne suhtumine ettevõtlusse ja osalus selles.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Küla, vald, linn, maakond. <p style="text-align: center;">2.klass Õppesisu</p> <p>Mina ja minu pere</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pereliikmete tegevus ja rollid. • Kodused tööd. • Abivalmidus, kohuse- ja vastutustunne. <p>Mina: aeg ja asjad.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aeg. • Aja plaanimine. • Oma tegevuse kavandamine. • Täpsus, lubadused, vastutus ja ausus. <p style="text-align: center;">3.klass Õppesisu</p> <p>Mina.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mina. • Igaühe individuaalsus ja väärtuslikkus. • Mina ja endasse suhtumine. <p>Mina ja meie .</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mäng ja töö. • Õppimine. Kohustetunne ja vastutus. • Meeskonnatöö. Tööjaotus. <p>Mina: teave ja asjad.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raha. Raha teenimine, kulutamine ja laenamine. • Oma kulutuste plaanimine. <p>Mina ja kodumaa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kodukoht: küla, vald, linn, maakond.
--	--	---	---

			<ul style="list-style-type: none"> • Vabariigi riiklikud, rahvuslikud ja kodukoha sümbolid. • Rahvakalendri tähtpäevad. Erinevate rahvaste tavad ja kombed. Sallivus. <p>Kogemuste omandamine koostöö ja ühiste otsuste tegemisel. See saavutatakse õpilaste vabatahtliku tegevuse kaudu.</p>
4. Kultuuriline identiteet.	<p>Toetatakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumistaolu kujundajana ja kultuuride muutumist ajaloo vältel ning kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktika eripärast nii ühiskonna ja terviku tasandil (rahvuskultuur) kui ka ühiskonna sees (regionaalne, professionaalne, klassi-, noorte- jms kultuur; subkultuur ja vastukultuur) ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust, on kultuuriliselt salliv ning koostööaldis.</p>	<p>Üliõpilane saadetakse:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tunnustada ennast kultuuri kandjana; 2) mõista, kui tähtis on kultuuridevahelise dialoogi ja koostöö teket stabiilse ühiskonnale; 3) sallivust ja austust teiste kultuuride, samuti nende traditsioonide ja loovust; 4) uuringu ja arusaamist väärtus pärandi ja unikaalsust oma kultuuri ja teiste kultuuride, mis põhineb ühelt poolt uuringu kooli teema "humanitaarteadused" materjali ja selle üldistamine, ja teiselt poolt, lugenud, näinud ja tuntud oma algatus; 5) varasemate ja tänapäevaste ühiskondade kultuurilise mitmekesisuse teadlikkuse ja õppimise kohta; 6) kultuuride (sealhulgas Eesti rahvuskultuuri) moodustamise ja kultuuride vastastikuse rikastumise mõju tundmaõppimine. 	<p>2.klass Õppesisu</p> <p>Mina.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mina. • Minu erinevused teistest inimestest ja sarnasused nendega. <p>Mina ja minu pere.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kodu. • Koduarmastus. • Kodu traditsioonid. • Perekond. • Erinevad pered. <p>Mina ja kodumaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesti – minu kodumaa. • Kodukoht. • Eesti jõukus. • Rahvakalendri tähtpäevad. <p>3.klass Õppesisu</p> <p>Mina.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mina.

			<ul style="list-style-type: none"> • Igaühe individuaalsus ja väärtuslikkus. • Mina ja endasse suhtumine. Mina ja meie. • Minu ja teiste vajadused. • Sõbrad ja sõpruse hoidmine. • Sallivus. Üksteise eest hoolitsemine ja teiste abistamine. • Ausus ja õiglus. • Leppimine. Vabandust palumine ja vabandamine. • Hea ja halb käitumine. Südametunnistus. • Käitumisreeglid. Käitumise mõju ja tagajärjed. • Liiklusreeglid. Mina ja kodumaa. • Kodukoht: küla, vald, linn, maakond. • Eesti teiste riikide seas. Naaberriigid. • Eesti Vabariigi riiklikud, rahvuslikud ja kodukoha sümbolid. • Erinevate rahvaste tavad ja kombed. Sallivus. <p>Õpilastele peaks aitama mõista, et teatud kombed ja traditsioonid on omane konkreetsele kultuurile. Hariduse ja kasvatamise kaudu moodustuvad meie kultuuriruumis üldiselt</p>
--	--	--	--

			tunnustatud käitumisharjumused, uimasus hoi- takse nii uue kui ka teise suhtes ning positiivne suhtumine sellest. Üliõpilaste erinevate kogemuste kokkuvõttes luuakse üldine pilt nende kultuurist ja kontaktidest teiste kultu- uridega.
5. Teabekeskond.	Toetatakse õpilase kujunemist infoteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat infokeskkonda ning suudab seda kriitiliselt analüüsida ja selles toimida olenevalt oma eesmärkidest ning ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetikast.	Üliõpilane saadetakse: 1) mõista vahetut ja vahendatud sarnasusi ja erinevusi; 2) olenevalt olukorrast ja vajadustest sobiva sideregistri ja sidekanali valimine; 3) nende infovajaduste leidmiseks ja sobiva teabe leidmiseks; 4) efektiivsete teabeotsingu meetodite väljatöötamine, mis hõlmab erinevaid andmebaase ja infokeskkondi; 5) kriitilise teabe analüüsi oskuste arendamine.	Toetatakse õpilase kujunemist infoteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat infokeskkonda ning suudab seda kriitiliselt analüüsida ja selles toimida olenevalt oma eesmärkidest ning ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetikast. 2.klass Õppesisu Mina: aeg ja asjad. • Aeg. • Aja plaanimine. • Oma tegevuse kavandamine. • Täpsus, lubadused, vastutus ja ausus. 3.klass Õppesisu Mina. • Lapse õigused ja kohustused. Mina: teave ja asjad . • Teave ja teabeallikad ning nende

			<p>kasutamine.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reklaami mõju. Turvaline käitumine meediakeskkonnas. • Raha. Raha teenimine, kulutamine ja laenamine. • Oma kulutuste plaanimine. <p>Mina ja kodumaa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erinevate rahvaste tavad ja kombed. Sallivus.
6. Tehnoloogia ja innovatsioon.	<p>Toetatakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja tänapäevaseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.</p>	<p>Üliõpilane saadetakse:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamine õppetöö ja töö tõhususe parandamiseks; 2) loovuse, koostöö ja initsiatiivide arendamise oskused erinevate projektide ideede rakendamisel. 	<p>Toetatakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja tänapäevaseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.</p> <p style="text-align: center;">3.klass Õppesisu</p> <p>Mina ja tervis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ohud tervisele ja toimetulek ohuolukorras. <p>Mina ja meie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hea ja halb käitumine. Südametunnistus. • Käitumisreeglid. Käitumise mõju ja tagajärjed. • Liiklusreeglid. <p>Mina: teave ja asjad.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teave ja teabeallikad ning nende kasutamine. • Reklaami mõju. Turvaline käitumine meediakeskkonnas.

			<p>Mina ja kodumaa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kodukoht: küla, vald, linn, maakond. • Eesti teiste riikide seas. Naaberriigid. • Eesti Vabariigi riiklikud, rahvuslikud ja kodukoha sümbolid. <p>I kooliastmes valdkondadevahelise teema uurimisel tutvustatakse õpilastele infotehnoloogia kasutamise põhimeetodeid, luues arvuti abil loomingulist tööd. Kõigepealt on soovitatav kasutada esmast koolitusmeetodit, samuti arvutimänguprogramme. Tehnoloogia kasutamise võimalused on mitmekesised, integreerides foto- ja videotehnoloogiat, samuti mudelite ja mudelite rakendamist õppekavasse.</p>
7. Tervis ja ohutus.	Toetatakse õpilase kasvamist vaimselt, emotsionaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline käituma turvaliselt ning kujundama tervet keskkonda.	<p>Üliõpilane saadetakse:</p> <p>a) tervishoiu valdkonnas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) terviseteadvuse arendamine, sealhulgas arusaam tervise ja ohutu käitumise tähtsusest; 2) kasutada oma teadmisi, toimetuleku oskusi ja üldisi sotsiaalseid oskusi, et tagada nende ohutus ja teiste turvalisus, sh. turvalise koolikeskkonna kujundamiseks; 3) teadlikkus nende otsuste ja käitumise vahelise seose, selle tagajärgede, tervise ja ohutuse kohta; 4) leida ja kasutada usaldusväärset teavet tervise kohta; 	<p>2.klass Õppesisu</p> <p>Mina ja tervis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tervis. • Terve ja haige inimene. • Tervise eest hoolitsemine. Работа о здоровье. • Ravimid. • Tervislik eluviis: mitmekesine toit, piisav uni ja puhkus, liikumine ja sport. • Abi saamise võimalused. Esmaabi. <p>Mina ja minu pere.</p>

		<p>5) teadlikkus keskkonnamõjust tervisele.</p> <p>b) turvalisuse valdkonnas:</p> <p>1) teadmised erinevate ohuallikate ja ohtlike olukordade olemuse kohta, samuti nende võimaliku esinemise mehhanism;</p> <p>2) vältida ohtu sattumist ohtlikesse olukordadesse;</p> <p>3) luua positsioone ja käitumist, mis on suunatud turvalisele kooli- ja kodukeskkonnale, samuti liiklusohutusele;</p> <p>4) omandab tõhusa käitumisega seotud teadmisi ja oskusi ohtlikus ja kriisiolukorras;</p> <p>5) kujundada liikluses õige käitumine, harjumus järgima kehtivaid eeskirju ja kaaluma teisi liikumise osapooli;</p> <p>6) uurida ja hinnata liikumis- ja turvalisuse eeskirjadest tulenevaid õigusi, kohustusi ja vastutust.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Koduümbrus. • Naabrid ja naabruskond. • Võõras ümbrus ja võõraga kaasaminek. • Ohud kodus ja koduümbruses. <p style="text-align: center;">2.klass Õppesisu</p> <p>Mina.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mina. • Igäihe individuaalsus ja väärtuslikkus. • Mina ja endasse suhtumine. • Lapse õigused ja kohustused. <p>Mina ja tervis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vaimne ja füüsiline tervis. • Tervislik eluviis. • Ohud tervisele ja toimetulek ohuolukorras. <p>Mina ja meie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Minu ja teiste vajadused. • Sõbrad ja sõpruse hoidmine. • Sallivus. Üksteise eest hoolitsemine ja teiste abistamine. • Ausus ja õiglus. Leppimine. Vabandust palumine ja vabandamine. • Oma muredest rääkimine ja tunnete väljendamine. • Oskus panna end teise inimese olukorda. • Keeldumine kahjulikust tegevusest. • Hea ja halb käitumine.
--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> • Südametunnistus. • Käitumisreeglid. Käitumise mõju ja tagajärjed. • Liiklusreeglid. • Mäng ja töö. • Õppimine. Kohustetunne ja vastutus. • Meeskonnatöö. Tööjaotus. <p>Mina: teave ja asjad.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teave ja teabeallikad ning nende kasutamine. • Reklaami mõju. Turvaline käitumine mediakeskkonnas. • Raha. Raha teenimine, kulutamine ja laenamine. • Oma kulutuste plaanimine . <p>Õppemeetodid rõhutavad lugusid, arutelusid, grupitööd, meeleavaldusi, rollimänge ja käitumise modelleerimist.</p>
8. Väärtused ja kõlblus.	Toetatakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes mõistab üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma	Üliõpilane saadetakse: 1) väärtuste, moraalsete normide ja viisakuse eeskirjade tunnustamine; 2) moraalsete normide ja väärtuste analüüs; 3) ülemaailmselt tunnustatud eetiliste põhimõtete arutamiseks ja nende tunnustamiseks; 4) suunata oma käitumisel neid põhimõtteid ja hinnata nende ja teiste käitumist, lähtudes nendest põhimõtetest;	Rõhuasetus on enesehindamine, hea meeleavalduse assimilatsioon ja sellise kollektiivi kujunemine sellises kollektiivses klassis, kus oluliseks peetakse õiglust, ausust, hoolivat, inimväärikust, austust ennast ja teisi, lubadustest kinnipidamist, demokraatlikku osalust ja kodakondsust austades.

	võimaluste piires.	5) osaleda eetikakoodeksi väljatöötamises ning meeskonna (klassi) käitumisreeglites ja nende järgimisest.	
--	--------------------	---	--

5. Inimeseõpetus. Ainekavad

5.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

Inimeseõpetuse õppe- ja kasvatuseesmärg on muuta õpilane teadlikuks ja hinnata teadmisi, oskusi ja positsioone, mis aitavad kaasa üksikisiku arengule ja sotsialiseerimisele järgmistes valdkondades:

- 1) väärtustab isiksuse arenemisele ning sotsialiseerumisele kaasa aitavate enesekohaste ja sotsiaalsete oskuste kujunemist;
- 2) suudab eristada ja mõista oma oskusi, võimeid ja emotsioone ning juhtida oma käitumist ja tegevust, sh tugineda eneseanalüüsile haridustee jätkamist kavandades;
- 3) mõistab, et inimene ise vastutab oma füüsilise, vaimne, emotsionaalne ja sotsiaalne arengu eest; *здоровье и здоровый образ жизни*;
- 4) hoiab oma tervist, elades tervislikku eluviisi, ning käitub nii, et ei sea ohtu enda ega teiste inimeste ega keskkonna turvalisust;
- 5) suhtub lugupidavalt endasse ja teistesse ning järgib iga päev üldinimlikke väärtusi, nagu ausus, hoolivus, vastutustunne, õiglus jne.

I kooliastmes rõhutatakse “ Inimeseõpetuses” õppija isiklikku pädevust ja seost ennast keskkonnaga, integreerides sotsiaalteaduste teema.

5.2. Õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

- 1) väärtustab ennast ja teisi ning teab, et inimesed, nende arvamused, hinnangud ja väärtused on erinevad;
- 2) väärtustab hoolivust, ausust, õiglust ja vastutustunnet;
- 3) väärtustab sõprust ja toetavaid peresuhteid armastuse ning vastastikuse toetuse allikana;
- 4) teab, milline on tervislik eluviis ning kuidas hoida füüsilist ja vaimset tervist, ning väärtustab neid;
- 5) mõistab oma õigust keelduda ennastkahjustavast tegevusest ning teab, kuidas ohuolukorras abi kutsuda;
- 6) teab, mis on perekond, kodu, kodukoht ja kodumaa, ning väärtustab neid;
- 7) teab Eesti riigi sümboleid ja naaberriike;
- 8) kirjeldab, mis on lapse õigused ja kohustused, mõistab vastutust oma tegude eest ning plaanib oma aega ja igapäevaseid tegevusi;

9) oskab suhelda ning käituda teisi arvestades ja koostööd tehes, sõnastab oma tundeid ning teab, et nende väljendamiseks on erinevaid viise;

10) teab põhilisi käitumisreegleid, arvestab neid ning kirjeldab, mis on õiglane ja ebaõiglane käitumine.

5.3. Õppesisu I kooliastmes . Õpitulemused I kooliastmes

1. Inimene

Mina

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab oma välimust, huve ja tegevusi, mida talle meeldib teha;
- 2) teab, mille poolest sarnanevad ja eristuvad erinevad sugupooled;
- 3) nimetab, mille poolest ta sarnaneb teistega ja erineb teistest;
- 4) väärtustab iseennast ja teisi;
- 5) mõistab viisaka käitumise vajalikkust.

Õppesisu

Mina. Minu erinevused teistest inimestest ja sarnasused nendega. Iga inimese väärtus. Viisakas käitumine.

Mina ja tervis

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab, kuidas oma tervise eest hoolt kanda;
- 2) kirjeldab tervet ja haiget inimest;
- 3) teab, kas haigused on nakkuslikud või mitte;
- 4) teab, et ravimeid võetakse siis, kui ollakse haige, ning et ravimid võivad olla inimese tervisele ohtlikud;
- 5) mõistab ja kirjeldab tervise hoidmise viise: mitmekesine toit, uni ja puhkus, liikumine ja sport;
- 6) demonstreerib õpituatsioonis lihtsamaid esmaabivõtteid ja abi saamise võimalusi (nt haav, kukkumine, mesilase nõelamine, ninaverejooks, praht silmas, puugihammustus, põletus ja rästikuhammustus);
- 7) teab hädaabi telefoninumbrit ja oskab kutsuda abi.

Õppesisu

Tervis. Terve ja haige inimene. Tervise eest hoolitsemine. Ravimid. Tervislik eluviis: mitmekesine toit, piisav uni ja puhkus, liikumine ja sport. Abi saamise võimalused. Esmaabi.

Mina ja minu pere

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab, mille poolest perekonnad erinevad ja sarnanevad;
- 2) väärtustab üksteise abistamist ja arvestamist peres;
- 3) selgitab lähemaid sugulussuhteid;
- 4) teab oma kohustusi peres ning pereliikmete erinevaid rolle kodus ja tööl;
- 5) kirjeldab ja eristab võimalusi, kuidas abistada pereliikmeid kodustes töödes;
- 6) jutustab oma pere traditsioonidest;
- 7) kirjeldab ohtlikke kohti ning olukordi kooliteel ja koduümbruses, oskab tänaval käituda ning valib ohutu tee sihtpunkti;
- 8) väärtustab toetavaid peresuhteid ja kodu.

Õppesisu

Kodu. Koduarmastus. Perekond. Erinevad pered. Vanavanemad ja teised sugulased. Pereliikmete tegevus ja rollid. Vanemate ja teiste inimeste töö. Kodused tööd. Abivalmidus, kohuse- ja vastutustunne. Kodu traditsioonid. Koduümbrus. Naabrid ja naabruskond. Võõras ümbrus ja võõraga kaasaminek. Ohud kodus ja koduümbruses.

Mina ja kodumaa

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunneb ära Eesti Vabariigi lipu ja vapi;
- 2) oskab nimetada Eesti Vabariigi pealinna, sünnipäeva ja presidenti;
- 3) leiab Euroopa kaardilt Eesti ning Eesti kaardilt kodukoha;
- 4) tunneb rahvuslikku ja kodukoha sümbolikat;
- 5) nimetab oma kodukoha tuntud inimesi ja paiku ning väärtustab kodumaad;
- 6) kirjeldab rahvakombeid; Mardi päev, Kadri päev, Jõulupüha, Vastlapäev
- 7) teab Eestis elavate rahvuste tavaid ja kombeid ning austab neid.

Õppesisu

Eesti – minu kodumaa. Eesti teiste riikide seas. Naaberriigid. Kodukoht: küla, vald, linn, maakond. Eesti Vabariigi riiklikud, rahvuslikud ja kodukoha sümbolid. Rahvakalendri tähtpäevad. Erinevate rahvaste tavad ja kombed. Sallivus.

Mina: aeg ja asjad

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) eristab, mis on aja kulg ja seis;
- 2) oskab koostada oma päevakava, väärtustades aktiivset vaba aja veetmist;
- 3) väärtustab oma tegevusi, mis on positiivsete tunnete tekkimise allikaks;
- 4) selgitab asjade väärtust;
- 5) oskab eristada oma ja võõrast asja ning mõistab, et võõrast asja ei tohi loata võtta;
- 6) väärtustab ausust asjade jagamisel.

Õppesisu

Aeg. Aja plaanimine. Oma tegevuse kavandamine. Täpsus, lubadused, vastutus ja ausus. Minu oma, tema oma, meie oma. Asja väärtus ja hind. Asjade väärtus teiste väärtuste seas.

2. Meie

Mina

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) teab ja väärtustab igäühe individuaalsust seoses välimuse, huvide ja tugevusega, õigust olla erinev;
- 2) selgitab endasse positiivse suhtumise tähtsust;
- 3) nimetab enda õigusi ja kohustusi;
- 4) teab, et inimeste õigustega kaasnevad kohustused.

Õppesisu

Mina. Igäühe individuaalsus ja väärtuslikkus. Mina ja endasse suhtumine. Lapse õigused ja kohustused.

Mina ja tervis

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab tervet ja haiget inimest;
- 2) kirjeldab, kuidas oma tervise eest hoolitseda;
- 3) kirjeldab seoseid tervise hoidmise viiside vahel: mitmekesine toitumine, uni ja puhkus ning liikumine;

- 4) teab, et ravimeid võetakse siis, kui ollakse haige, ning et ravimid võivad olla inimese tervisele ohtlikud;
- 5) eristab vaimset ja füüsilist tervist;
- 6) kirjeldab olukordi ja toob näiteid, kuidas keelduda või hoiduda tegevusest, mis ohustab tervist;
- 7) demonstreerib õpituatsioonis lihtsamaid esmaabivõtteid ja abi saamise võimalusi (nt haav, kukkumine, mesilase nõelamine, ninaverejooks, praht silmas, puugihammustus, põletus ja rästikuhammustus);
- 8) nimetab, kelle poole pöörduda erinevate murede korral;
- 9) teab hädaabi telefoninumbrit ja oskab kutsuda abi;
- 10) väärtustab tervislikku eluviisi.

Õppesisu

Tervis. Terve ja haige inimene. Tervise eest hoolitsemine. Vaimne ja füüsiline tervis. Tervislik eluviis: mitmekesine toit, piisav uni ja puhkus, liikumine ja sport. Ohud tervisele ja toimetulek ohuolukorras. Ravimid. Abi saamise võimalused. Esmaabi.

Mina ja meie

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) nimetab inimese eluks olulisi vajadusi ja võrdleb enda vajadusi teiste omadega;
- 2) kirjeldab omadusi, mis peavad olema heal sõbral, ning hindab ennast nende omaduste järgi;
- 3) väärtustab sõprust ja koostööd;
- 4) eristab enda head ja halba käitumist, kirjeldab oma käitumise tagajärgi ning annab neile hinnangu;
- 5) väärtustab leppimise, vabandust palumise ja vabandamise tähtsust inimsuhetes;
- 6) nimetab ja kirjeldab inimeste erinevaid tundeid ning toob näiteid olukordadest, kus need tekivad, ja leiab erinevaid viise nendega toimetulekuks;
- 7) demonstreerib õpituatsioonis, kuidas keelduda ennastkahjustavast tegevusest;
- 8) mõistab, et kiusamine ja vägivald ei ole aktsepsitud ja lubatud käitumine, ning teab abi saamise võimalusi kiusamise ja vägivaldiga korral;
- 9) kirjeldab oma sõnadega, mida tähendavad vastutustundlikkus ja südametunnistus;
- 10) väärtustab üksteise eest hoolitsemist ja üksteise abistamist;
- 11) kirjeldab oma tegevuse plaanimist nädalas, väärtustades vastutust;
- 12) nimetab üldtunnustatud käitumisreegleid ja põhjendab nende vajalikkust;
- 13) teab liiklusreegleid, mis tagavad tema turvalisuse, ning kirjeldab, kuidas käituda liikluses turvaliselt;

14) eristab tööd ja mängu;

15) selgitab enda õppimise eesmärgid ning toob näiteid, kuidas õppimine aitab igapäevaelus paremini hakkama saada;

16) teab tegureid, mis soodustavad või takistavad õppimist.

Õppesisu

Minu ja teiste vajadused. Sõbrad ja sõpruse hoidmine. Sallivus. Üksteise eest hoolitsemine ja teiste abistamine. Ausus ja õiglus. Leppimine. Vabandust palumine ja vabandamine. Oma muredest rääkimine ja tunnete väljendamine. Oskus panna end teise inimese olukorda. Keeldumine kahjulikust tegevusest. Hea ja halb käitumine. Südametunnistus. Käitumisreeglid. Käitumise mõju ja tagajärjed. Liiklusreeglid. Mäng ja töö. Õppimine. Kohustetunne ja vastutus. Meeskonnatöö. Tööjaotus.

Mina: teave ja asjad

Õpitulemused

Õpilane:

1) kirjeldab eri meeltega tajutavaid teabeallikaid;

2) selgitab, kuidas võivad reklaamid mõjutada inimeste käitumist ja otsuseid ning mis on turvaline käitumine meediakeskkonnas;

3) teab, et raha eest saab osta asju ja teenuseid ning et raha teenitakse tööga;

4) selgitab, milleks kasutatakse raha ning mis on raha teenimine, hoidmine, kulutamine ja laenamine;

5) kirjeldab, mis vajadusi tuleb arvestada taskuraha kulutades ja säästes.

Õppesisu

Teave ja teabeallikad ning nende kasutamine. Reklaami mõju. Turvaline käitumine meediakeskkonnas. Raha. Raha teenimine, kulutamine ja laenamine. Oma kulutuste plaanimine.

5.4. Jaotus õppesisu klasside ja tundi.

Klassid	2. klass	3. klass
OSA	Inimene	Meie
Teemad		
Mina	4	5
Mina ja tervis	8	6
Mina ja minu pere	12	-
Mina ja kodumaa	5	6
Mina: aeg ja asjad	6	-
Mina ja Meie	-	12
Mina: teave ja asjad	-	6
Kokku:	35	35

5.5. Inimeseõpetus, 2.klass (35 tundi)

5.5.1. Õppe- ja kasvatusesmärgid I kooliastmes

Tabel 3.

Pädevused	Oskused	Õppesisu Õppe tegevuse vormid ja meetodid
Kultuuri- ja väärtuspädevuse ning sotsiaalse ja kodanikupädevuse. Elu väärtus - inimelu tunnustamine ja elusolendite olemasolu looduses tervikuna kui suurim väärtus kui tõelise keskkonnateadlikkuse alus.	Kujundamist toetavad kõik ainevaldkonna õppeained erinevate rõhuasetuste kaudu. Suutlikkust mõista humanismi, demokraatia ja ühiskonna jätkusuutliku arengu põhimõtteid ning nendest oma tegutsemises juhendada toetavad ajalugu ja ühiskonnaõpetus. Kõik sotsiaalained süvendavad lugupidavat suhtumist erinevatesse maailmavaatelistesse	Õppesisu Mina ja tervis. <ul style="list-style-type: none"> • Tervis. • Terve ja haige inimene. • Tervise eest hoolitsemine. • Ravimid. • Tervislik eluviis: mitmekesine toit, piisav uni ja puhkus, liikumine ja sport. • Abi saamise võimalused. Esmaabi. Mina ja kodumaa. <ul style="list-style-type: none"> • Kodukoht. • Keskkonnakaitse.

<p>Inimese väärtus ratsionaalse olemise, hea ja enesetäiendamise eesmärgi, tervisliku eluviisi jälgimise tähtsuse ja vajalikkuse poolest oma liikmete ühtsuses: füüsiline, vaimne, sotsiaalne ja moraalne tervis.</p>	<p>tõekspidamistesse. Inimeseõpetus ning usundiõpetus toetavad väärtussüsteemide mõistmist, mõtete, sõnade ja tunnetega kooskõlas elamist, oma valikute põhjendamist ning enda heaolu kõrval teiste arvestamist. Oskus seista vastu keskkete normide rikkumisele ning sotsiaalse õigluse ja eri soost inimeste võrdse kohtlemise põhimõtete järgimine on üks õppekava üldeesmärke, mille kujundamisel on suurem rõhk ühiskonnaõpetusel ja inimeseõpetusel.</p>	<p style="text-align: right;">Õppesisu</p> <p>Mina.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mina. • Minu erinevused teistest inimestest ja sarnasused nendega. • Iga inimese väärtus . • Viisakas käitumine. <p>• Mina ja tervis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tervis. • Terve ja haige inimene. • Tervise eest hoolitsemine. • Ravimid. • Tervislik eluviis: mitmekesine toit, piisav uni ja puhkus, liikumine ja sport. • Abi saamise võimalused. Esmaabi. <p>Mina ja minu pere</p> <ul style="list-style-type: none"> • Võõras ümbrus ja võõraga kaasaminek. • Ohud kodus ja koduümbruses. <p>Mina ja kodumaa Eesti jõukus (inimesed).</p>
---	--	---

<p>Vabaduse väärtus kui vabadus valida oma mõtteid ja tegevusi, kuid vabadus, mis on loomulikult piiratud normide, reeglite, ühiskonna seadustega, mille liige on alati kogu inimese sotsiaalne olemus.</p>		<p style="text-align: right;">Õppesisu</p> <p>Mina.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mina. • Viisakas käitumine. <p>Mina ja minu pere.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Abivalmidus, kohuse- ja vastutustunne. <p>Mina: aeg ja asjad.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Täpsus, lubadused, vastutus ja ausus. <p>Mina ja kodumaa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kodukoht. • Eesti jõukus (inimesed).
<p>Sotsiaalse solidaarsuse väärtus on inimõiguste ja vabaduste tunnustamine, õigusemõistmise tundmine, halastus, au, väärikkus enda ja teiste inimeste vastu.</p>		<p style="text-align: right;">Õppesisu</p> <p>Mina.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mina. • Minu erinevused teistest inimestest ja sarnasused nendega. • Iga inimese väärtus . • Viisakas käitumine.
<p>Ajaloolise kodumaa väärtus , rahvusliku identiteedi tunne - teadmised oma kodakondsusest, austust oma rahva vastu; huvi ajaloolise kodumaa vastu: selle keel, kultuur, elu ja inimesed.</p>		<p style="text-align: right;">Õppesisu</p> <p>Mina ja minu pere.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kodu. Erinevad pered. • Koduarmastus. • Perekond. • Kodu traditsioonid. <p>Mina ja kodumaa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kodukoht. <p>Eesti jõukus</p>

		<p>Dramatiseerimised õppetunnid. Muuseumi tunnid.</p>
<p>Kodakondsuse väärtus on iseenesest Eesti ühiskonna liikme tunnustamine; eesti keele ja kultuuri uurimine; huvi Eesti riigi ja selle inimeste elus.</p>		<p style="text-align: right;">Õppesisu</p> <p>Mina ja kodumaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesti – minu kodumaa. • Kodukoht. • Eesti jõukus. • Rahvakalendri tähtpäevad. <p>Integreeritud õppetunnid. Kakskeelse hariduse elemendid. Muuseumi tunded. Õppetunnid-ekskursioonid.</p>
<p>Hea väärtus on iseenda realiseerimine maailma osana, milles inimesed on ühendatud lugematute sidemetega, sealhulgas keele kaudu; teadlik moraalsetest sündmustest (heidagu, tehke seda, mida tahaksite sinuga teha).</p>		<p style="text-align: right;">Õppesisu</p> <p>Mina ja minu pere</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kodu. • Koduarmastus. • Perekond. • Abivalmidus, kohuse- ja vastutustunne. Kodu traditsioonid. <p>Õppetunnid - võistlused. Õppetunnid - viktoriinid.</p>

		<p>Joonistused, käsitöö, projektid, loomingutööd (ristsõnade ja mõistatuste koostamine, lihtsate esseede kirjutamine ja kirjeldav iseloom, luuletuste ja mõistatuste koostamine õpetaja juhendamisel) jne.</p>
<p>Looduse väärtus põhineb elukvaliteedi väärtusel, enese tunnustamisel looduse osana ja inimeste elu sõltub loodusest. Loodusmuuseum on hoolikas suhtumine sellele kui inimese elukoha keskkonda ja tunneb oma ilu, harmooniat, täiuslikkust.</p>		<p style="text-align: right;">Õppesisu</p> <p>Mina ja kodumaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kodukoht. • Eesti jõukus. <p>Integreeritud õppetunnid. Õppetunnid reisivad. Muuseumi tunded. Raamatukogu õppetunnid. Õppetunnid - ekskursioonid.</p> <p>Tema hoolikat suhtumist loodusesse saab väljendada jooniste, käsitöö, lihtsate narratiivide ja kirjeldavate teoste abil luuletuste, õpetajate juhitud mõistatuste jms kaudu.</p>
<p>Pere väärtus. Mõistma perekonna tähtsust inimese elus; emotsionaalselt positiivse suhtumise kujunemine perekonnale, sugulased, vastastikune vastutus, vanurite austamine, nende moraalsed ideaalid.</p>		<p style="text-align: right;">Õppesisu</p> <p>Mina ja minu pere</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kodu. • Koduarmastus. • Perekond. • Erinevad pered. • Vanavanemad ja teised sugulased

		<ul style="list-style-type: none"> • Pereliikmete tegevus ja rollid. • Vanemate ja teiste inimeste töö. • Kodused tööd. • Abivalmidus, kohuse- ja vastutustunne. • Kodu traditsioonid. <p>Õppetunnid teatriosaga. Õppetunnid - võistlused. Õppetunnid - viktoriinid. Joonised, käsitöö, projektid, loomingutööd (ristsõnade ja mõistatuste koostamine, lihtsate narratiivsete ja kirjeldavate tööde kirjutamine, luuletuste ja mõistatuste kirjutamine õpetaja juhendamisel) jne.</p>
<p>Töö ja loovuse väärtus - tööjõu roll inimelus, organisatsiooni areng, eesmärgipärasus, vastutus, iseseisvus, väärtushinnang suhtumine töösse üldiselt, loovus.</p>		<p style="text-align: center;">Õppesisu</p> <p>Mina ja minu pere</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pereliikmete tegevus ja rollid. • Vanemate ja teiste inimeste töö. • Kodused tööd. • Abivalmidus, kohuse- ja vastutustunne. <p>Mina: aeg ja asjad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aeg. • Aja plaanimine. • Oma tegevuse kavandamine. • Täpsus, lubadused, vastutus ja ausus. • Minu oma, tema oma, meie oma • Asja väärtus ja hind. Asjade väärtus teiste väärtuste seas. <p>Kollektiivse vastastikuse õppimise tehnoloogiad (töö vahetustega paarides) ja koostöö (töö väikestes rühmades).</p>

		<p>Perspektiivi edasiarendamise tehnoloogia - inimestevaheline koostöö, keskendumine edule, kommenteeritud juhtimine. Tehnoloogia TRIZ - loovuse tehnoloogia.</p> <p>Joonised, käsitöö, projektid, loomingutööd (ristsõnade ja mõistatuste koostamine, lihtsate narratiivsete ja kirjeldavate tööde kirjutamine, luuletuste ja mõistatuste kirjutamine õpetaja juhendamisel) jne.</p>
<p>Tõde väärtus on teaduslike teadmiste väärtus, mis on osa inimkonna kultuurist, mõistusest, universumi olemuse mõistmisest.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Vestlused, mis põhinevad tekstidel või piltidel, elutingimustel, tekkivatel probleemidel, kogemustel. • Uuringud perekonna / kodu ajaloost. <p>Projektid 2. klassi erinevatel teemadel: "Me õpime ise", "Minu erinevused teistest inimestest ja nende sarnasused", "Minu pere", "Majapidamistööd", "Vanemate ja teiste inimeste töö", "Puhta käed", " Toidukaupade valik ", " Kooli päevakava ja päevakava ", " Eesti jõukus. Keskkonnahoidmine ", " Riikliku ajakava punased päevad " .</p> <p>Probleemide lahendamine ja vastuste leidmine isiklikult, grupis või ühises arutelus.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktilised harjutused, kogemused: "Inimese tervis", "Tervishoid", "Esmaabi", "Teie tegevuse planeerimine". • Uuringud, muuseumide külastused: "Terved ja haiged inimesed", "Esivanemate elu", "Vanemate ja teiste inimeste töö", "Kool. Kooli naabus. Oht ümbritsevas piirkonnas ", " Inimeste kalendri punased päevad ", " Pärimusmaa " . <p>Osalemine kooli- ja linnaprojektides, konkurssides, mängudes.</p>
<p>Sotsiaalne pädevus Lapse sotsiaalne areng tuleneb konkreetsetest tegevustest, mis aitavad kaasa selle iseseisvuse ja iseseisvuse saavutamisele</p>	<p>Kujundamist toetavad kõik ainevaldkonna õppeained erinevate rõhuasetuste kaudu. Suutlikkust mõista humanismi, demokraatia ja ühiskonna jätkusuutliku arengu põhimõtteid ning nendest</p>	<p style="text-align: center;">Õppesisu</p> <p>Mina.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mina. • Minu erinevused teistest inimestest ja sarnasused nendega. • Iga inimese väärtus .

<p>koostöös teiste lastega.</p>	<p>oma tegutsemises juhinduda toetavad ajalugu ja ühiskonnaõpetus. Kõik sotsiaalsed süvendavad lugupidavat suhtumist erinevatesse maailmavaatelistesse tõekspidamistesse. Inimeseõpetus ning usundiõpetus toetavad väärtussüsteemide mõistmist, mõtete, sõnade ja tunnetega kooskõlas elamist, oma valikute põhjendamist ning enda heaolu kõrval teiste arvestamist. Oskus seista vastu kesksete normide rikkumisele ning sotsiaalse õigluse ja eri soost inimeste võrdse kohtlemise põhimõtete järgimine on üks õppekava üldeesmärke, mille kujundamisel on suurem rõhk ühiskonnaõpetusel ja inimeseõpetusel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Viisakas käitumine. <p>Mina ja minu pere</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kodu. • Koduarmastus. • Kodu traditsioonid. • Perekond. • Erinevad pered. • Vanavanemad ja teised sugulased • Pereliikmete tegevus ja rollid. • Vanemate ja teiste inimeste töö. • Kodused tööd. • Abivalmidus, kohuse- ja vastutustunne. • Koduümbrus. • Naabrid ja naabruskond. • Võõras ümbrus ja võõraga kaasaminek. • Ohud kodus ja koduümbruses. <p>Mina: aeg ja asjad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aeg • Aja plaanimine. • Oma tegevuse kavandamine. • Täpsus, lubadused, vastutus ja ausus. <p>Mina ja kodumaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesti – minu kodumaa. • Rahvakalendri tähtpäevad. <p>Sotsiaalsete oskuste kujunemine toimub läbi paaride ja väikeste gruppide töö,</p>
---------------------------------	--	---

		<p>kes töötavad koos ja osalevad rollimängudes, eriti selleks, et suhelda ja käituda. Mängutreening. Koostöö õppe. Interaktiivne õppe.</p>
<p>Enesemääratluspädevuse.</p>	<p>Aluseks on suutlikkus mõista ja hinnata iseennast; hinnata oma nõrku ja tugevaid külgi ning arendada positiivset suhtumist endasse ja teistesse; järgida tervislikke eluviise; lahendada tõhusalt ja turvaliselt iseendaga, oma vaimse, füüsilise, emotsionaalse ning sotsiaalse tervisega seonduvaid ja inimsuhetes tekkivaid probleeme. Pädevuse kujundamist toetab peamiselt inimeseõpetus, ent rahvusliku, kultuurilise ja riikliku enesemääratluse kujundajana teisedki valdkonna õppeained.</p>	<p>Kõigi õppeainete põhjal moodustatakse kogu õppeaasta oskused.</p> <p style="text-align: center;">Õppesisu</p> <p>Mina.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mina. • Minu erinevused teistest inimestest ja sarnasused nendega. <p>Mina ja tervis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tervis. • Terve ja haige inimene. • Tervise eest hoolitsemine. • Ravimid. • Tervislik eluviis: mitmekesine toit, piisav uni ja puhkus, liikumine ja sport. • Abi saamise võimalused. Esmaabi. <p>Mina ja minu pere</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pereliikmete tegevus ja rollid. • Kodused tööd. • Abivalmidus, kohuse- ja vastutustunne. • Koduümbrus. • Naabrid ja naabruskond. • Võõras ümbrus ja võõraga kaasaminek. • Ohud kodus ja koduümbruses. <p>Mina: aeg ja asjad</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • Aeg. • Aja plaanimine. • Oma tegevuse kavandamine. • Täpsus, lubadused, vastutus ja ausus. • Minu oma, tema oma, meie oma • Asja väärtus ja hind. Asjade väärtus teiste väärtuste seas. <p>TRIZ tehnoloogia. Loomingulise tegevuse kujunemise tehnoloogia. (Loominguliste ülesannete grupis on lapse isiksus, loov potentsiaal ja enesehinnang selgemini ilmnunud).</p>
<p>Õpipädevus.</p>	<p>Iga sotsiaalvaldkonna õppeaine kujundab suutlikkust organiseerida õpikeskkonda ning hankida õppimiseks vajaminevaid vahendeid ja teavet, samuti oma õppimise plaanimist ning õpitu kasutamist erinevates kontekstides ja probleeme lahendades. Õppetegevuse ja tagasiside kaudu omandavad õppijad eneseanalüüsi oskuse ning suudavad selle järgi kavandada oma edasiõppimist.</p>	<p>Koolituse käigus moodustatakse kogu õppeaasta jooksul kogu ainevaldkonna õppeainete ja koolituse kaudu saadud tagasiside.</p> <p style="text-align: center;">Õppesisu</p> <p>Mina ja minu pere</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pereliikmete tegevus ja rollid. • Kodused tööd. • Abivalmidus, kohuse- ja vastutustunne. <p>Mina: aeg ja asjad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aeg. • Aja plaanimine. • Oma tegevuse kavandamine. • Täpsus, lubadused, vastutus ja ausus. <p>Tootliku lugemise ja probleem-dialoogtehnoloogia tehnoloogiad. Isiklikel eesmärkidel põhinevad tehnoloogiad: erineva õppe taseme</p>

		tehnoloogia, kollektiivse vastastikuse õppimise tehnoloogia, koostöö tehnoloogia.
Suhtluspädevus.	Kõik valdkonna õppeained kujundavad suutlikkust ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada erinevates suhtlusolukordades; lugeda ning mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust. Väljendusrikast keelt taotlevad kõik valdkonna õppeained.	<p style="text-align: right;">Õppesisu</p> <p>Mina.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iga inimese väärtus. • Viisakas käitumine. <p>Mina ja minu pere</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kodu. • Koduarmastus. • Kodu traditsioonid. • Perekond. • Erinevad pered. • Vanavanemad ja teised sugulased • Koduümbrus. • Naabrid ja naabruskond. • Võõras ümbrus ja võõraga kaasaminek. • Ohud kodus ja koduümbruses. <p>Mina ja kodumaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesti jõukus. <p>Kõik need pädevused on tekkinud:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vestlused, mis põhinevad tekstidel või piltidel, eluolud, tekkivad probleemid, kogemused; • intervjuu; • rollimängud; • töötada lühitutvustustel ja kirjandusloomingu lõikudel.

		<p>Valikuline lugemine, vastused küsimustele, teabe arutelu, rolli lugemine, teoste kangelaste võrdlemine ja nende tegevused aitavad kaasa moraalsete hoiakute ja hea käitumise reeglite assimileerimisele ja järgimisele. Kasulik on täita ülesandeid grupis ja paarina. See arendab kommunikatsiooni ja koostöö oskusi.</p> <p>Tootliku lugemise ja töökorralduse tehnoloogia paarides ja väikestes gruppides.</p>
Matemaatika pädevus.	<p>Moodustamine võimeid kasutada lahendamisel erinevaid ülesandeid matemaatilises keeles sümbolid ja elementaarne meetodeid kõigis eluvaldkondades ja tegevust.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Meisterlikkuse matemaatilise kirjaoskuse (orientirova-mine kosmoses kvantitatiivne-venoose ja tellimuse, teadmised ajaühikutes: aasta, kuu, nädal / töötavad päev / öö / hommikul, pärastlõunal, õhtul, öösel / tunnis). - suutlikkuse arendamine erinevuste ja sarnasuste jälgimiseks, märkimiseks ja kirjeldamiseks; võime võrrelda objekte ja nähtusi, rühmitada need ühe või kahe tunnuse alusel; loe õpetaja tavapäraste märkide, lihtsate plaanide, diagrammide, tabelite, diagrammide juhendamisel. - keelevahendite õige kasutamine. 	<p>Kõigi õppeainete põhjal moodustatakse kogu õppeaasta oskused.</p>

	<p>- keelevahendite õige kasutamine. - Teabe ümberarvestamine ühelt vormilt teisele (otsene ja pöördklaster, skeem, tabel, võrdlusskeem) õpetaja juhendamisel. - Tööde korrektsuse kujundamine, ülesannete täitmisel täpsus ja täpsus. - oskuste arendamine õpetaja haridusliku virtuaalse keskkonna abil "Mixica", Interneti-ressursid kirjandusürituste otsimiseks ja lugemiseks, treeningfilmide vaatamiseks; oskuste arendamine, et kasutada lihtsaid arvutiprogramme ja kasutada kodus ja koolide tehnilisi vahendeid (arvuti, TV) õpetaja juhendamisel.</p>	
<p>Ettevõtlikkuspädevus.</p>	<p>Õpetaja otsese järelevalve all kavandatud disaini- ja uurimistegevuse suutlikkuse arendamine. Oskuste arendamine: a) nägema probleeme ja neile varjatud võimalusi (ülesanded nagu "Vaadake maailma teiste inimeste silmadega", "Loo selle lõpu abil lugu" jne); b) esitama hüpoteese (ülesanded nagu: "Mõelgem koos",</p>	<p>Õpetaja juhendamisel moodustatakse oskusi kogu õppeaasta jooksul, võttes aluseks kõik õppeaine teemad.</p> <p style="text-align: right;">Õppesisu</p> <p>Mina ja minu pere</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pereliikmete tegevus ja rollid. • Kodused tööd. • Abivalmidus, kohuse- ja vastutustunne. • Vanemate ja teiste inimeste töö.

	<p>"Võimaliku sündmuse põhjuse leidmine", olukorra pingutus); c) küsi küsimusi (mäng "Arva, mida sa küsid" jne); d) määratleda teema, kehtestada ja rakendada eesmärgi; valida sobivad ja loovad meetodid olukorrale tuginevate ideede rakendamiseks, oma võimete ja ressursside piisav analüüs ja tulemuslikkuse prognoos ning eesmärgid; e) kasutada ja täiendada erinevate allikate keelt; g) korraldada ühistegevusi eesmärgi saavutamise nimel; k) sihikindlalt jälgida, võrrelda, võrrelda, leida sarnasusi ja erinevusi, rühmitada, uurida; loe õpetaja tingimuslike märkide, diagrammide, tabelite, diagrammide juhendamisel; l) teha arvutusi ja kasutada sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid vanuseliste probleemide lahendamisel; m) klassi ja õpetaja ühistöö tulemuste põhjal järeldused.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tegevuse, algatuse ja vastutuse arendamine 	<p>Mina: aeg ja asjad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aeg. • Aja plaanimine. • Oma tegevuse kavandamine. • Täpsus, lubadused, vastutus ja ausus. <p>Probleemide arendamise õppetunnid. Õppetunnid-uuringud.</p> <p>Laps on palju lihtsam ja huvitavam uurida teemat ise, kui kasutada valmis reegleid. Seetõttu on vaatlused ja uurimused kasulikud kognitiivse aktiivsuse aktiveerimise vahendina. Uuringud on loomingulised, harjunud iseseisvusega, moodustavad võimaluse materjalide valimiseks ja rühmitamiseks, järelduste tegemiseks. Vaatlus- ja uurimistulemuste tulemusena õpivad lapsed õpetaja juhendamisel esindama erinevaid vorme: skeemi, klastrit, tabelit, diagrammi. Selle lugemise ettevalmistamine toimub õpikute, töövihikute, näidistabelite, ekraanivahendite baasil.</p>
--	---	--

--	--	--

5.5.2. Sotsiaalainete lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega 2. klass

" Inimeseõpetuse" ja teiste valdkondade integreerimise üksikasjalikum kirjeldus on toodud tabelis 1.

Tabel 4

Ainevaldkonnad							Õppesisu
Keel ja kirjandus: Vene keel	Võõrkeeled: Eesti keel.	Matemaatika.	Loodusained: Loodus õpetus.	Kunstiained: 1. Muusika. 2. Kunst	Tehnoloogia: Töö õpetus.	Kehaline kasvatus.	Inimeseõpetus 2. klass
+							1. Mina
+	+	+	+		+		• Mina.
+	+	+	+		+		• Minu erinevused teistest inimestest ja sarnasused nendega
+		+					• Iga inimese väärtus.
+	+		+		+	+	• Viisakas käitumine.
+	+	+	+			+	2. Mina ja tervis
+	+	+	+	+	+	+	• Tervis.
+	+	+	+			+	• Terve ja haige inimene.
+	+	+	+		+	+	• Tervise eest hoolitsemine.
+	+	+	+			+	• Ravimid.
+	+	+	+	+	+	+	• Tervislik eluviis: mitmekesine toit, piisav uni ja puhkus, liikumine ja sport.
+	+	+	+			+	• Abi saamise võimalused. Esmaabi.
+		+					3. Mina ja minu pere
+	+	+		+	+	+	• Kodu.
+				+		+	• Koduarmastus.
+	+	+		+	+	+	• Kodu traditsioonid.
+	+	+		+	+		• Perekond.
+		+					• Erinevad pered.
+	+	+		+	+		• Vanavanemad ja teised sugulased.
+	+	+			+	+	• Pereliikmete tegevus ja rollid.
+	+	+			+	+	• Kodused tööd.
+		+			+		• Abivalmidus, kohuse- ja vastutustunne.

+		+		+	+	+		• Vanemate ja teiste inimeste töö.
+	+	+	+		+	+	+	• Koduümbrus.
+		+			+			• Naabrid ja naabruskond..
+		+	+					• Võõras ümbrus ja võõraga kaasaminek.
+		+	+	+	+	+	+	• Ohud kodus ja koduümbruses.
+								4. Mina: aeg ja asjad
+	+	+	+	+	+			• Aeg.
+	+	+			+	+	+	• Aja plaanimine.
+	+	+				+	+	• Oma tegevuse kavandamine.
+		+				+		• Täpsus, lubadused, vastutus ja ausus.
+			+		+	+		• Minu oma, tema oma, meie oma.
+		+				+		• Asja väärtus ja hind. Asjade väärtus teiste väärtuste seas.
+		+			+	+		5. Mina ja kodumaa
+	+	+	+	+	+	+	+	• Eesti – minu kodumaa.
+	+	+	+	+	+	+		• Kodukoht: küla, vald, linn, maakond.
+		+	+		+	+		• Eesti jõukus.
+	+	+		+	+	+	+	• Rahvakalendri tähtpäevad.

5.5.3. Läbivate teemade rakendamise võimalusi 2. klass

Läbivate teemade rakendamise on toodud tabelis 2.

Tabel 5.

Läbivate teemad							Õppesisu	
Elukestev õpe ja karjääri plaanimine.	Keskfond ja jätkusuutlik areng.	Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus.	Kultuuriline identiteet.	Teabekeskond.	Tehnoloogia ja innovatsioon.	Tervis ja ohutus.	Väärtused ja kõlblus.	Inimeseõpetus 2. klass
							+	1. Mina.
			+				+	<ul style="list-style-type: none"> Mina. Minu erinevused teistest inimestest ja sarnasused nendega
+							+	<ul style="list-style-type: none"> Iga inimese väärtus. Viisakas käitumine.
						+		2. Mina ja tervis.
						+		<ul style="list-style-type: none"> Tervis. Terve ja haige inimene. Tervise eest hoolitsemine. Ravimid
						+		<ul style="list-style-type: none"> Tervislik eluviis: mitmekesine toit, piisav uni ja puhkus, liikumine ja sport..
						+		<ul style="list-style-type: none"> Abi saamise võimalused. Esmaabi.
								3. Mina ja minu pere.
	+		+				+	<ul style="list-style-type: none"> Kodu. Koduarmastus. Kodu traditsioonid.
			+				+	<ul style="list-style-type: none"> Perekond. Erinevad pered.
							+	<ul style="list-style-type: none"> Vanavanemad ja teised sugulased.

+		+						<ul style="list-style-type: none"> • Pereliikmete tegevus ja rollid. • Kodused tööd. • Abivalmidus, kohuse- ja vastutustunne.
+								<ul style="list-style-type: none"> • Vanemate ja teiste inimeste töö.
						+		<ul style="list-style-type: none"> • Koduümbrus. • Naabrid ja naabruskond.
						+		<ul style="list-style-type: none"> • Võõras ümbrus ja võõraga kaasaminek.
						+		<ul style="list-style-type: none"> • . Ohud kodus ja koduümbruses.
								4. Mina: aeg ja asjad
+		+		+			+	<ul style="list-style-type: none"> • Aeg. • Aja plaanimine. • Oma tegevuse kavandamine. • Täpsus, lubadused, vastutus ja ausus.
+	+						+	<ul style="list-style-type: none"> • Minu oma, tema oma, meie oma. • Asja väärtus ja hind. Asjade väärtus teiste väärtuste seas.
			+					5. Я и родина. Mina ja kodumaa
	+		+				+	<ul style="list-style-type: none"> • Eesti – minu kodumaa. • Kodukoht
	+		+					<ul style="list-style-type: none"> • Eesti jõukus.
			+				+	<ul style="list-style-type: none"> • Rahvakalendri tähtpäevad

5.5.4. Õppe- ja kasvatuseesmärgid , õpitulemused ja õppesisu 2. klass

2 . klass

(35 tundi)

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

2. klassi lõpetaja:

- 1) väärtustab iseennast ja teisi , õppida oma tegevust konkreetsetes olukordades hindama;
- 2) väärtustab ennast ja teisi ning teab, et inimesed, nende arvamused, hinnangud ja väärtused on erinevad;
- 3) õpib hindama probleeme ja olukordi teiste inimeste seisukohalt, rõhutama inimeste erinevusi, olema salliv;
- 4) oskab suhelda ning käituda teisi arvestades ja koostööd tehes, sõnastab oma tundeid;
- 5) väärtustab hoolivust, ausust;
- 6) nimetab üldtunnustatud käitumisreegleid ja põhjendab nende vajalikkust;
- 7) teab põhilisi käitumisreegleid, mõistab viisaka käitumise vajalikkust;

- 8) toetavaid peresuhteid armastuse ning vastastikuse toetuse allikana;
- 9) teab, milline on tervislik eluviis ning kuidas hoida füüsilist ja vaimset tervist, ning väärtustab neid;
- 10) teab, kuidas ohuolukorras abi kutsuda;
- 11) plaanib oma aega ja igapäevaseid tegevusi; oskab koostada oma päevakava, väärtustades aktiivset vaba aja veetmist;
- 12) teab, mis on perekond, kodu, kodukoht ja kodumaa, ning väärtustab neid;
- 13) teab Eesti riigi sümboleid;
- 14) kasutab oluliselt saadud teadmisi haridus-kognitiivsete ja eluliste probleemide lahendamiseks

Õpitulemused

2. klassi lõpetaja:

- 1) väärtustab ennast ja teisi ning teab, et inimesed, nende arvamused, hinnangud ja väärtused on erinevad;
- 2) väärtustab hoolivust, ausust;
- 3) mõistab vajadust viisakat käitumist;
- 4) väärtustab perekondlikke suhteid armastuse ja vastastikuse toetuse allikana;
- 5) teab, kuidas hoida füüsilist ja vaimset tervist;
- 6) teab, kuidas ohuolukorras abi kutsuda;
- 7) oskab koostada oma päevakava, väärtustades aktiivset vaba aja veetmist;
- 8) teab, mis on perekond, kodu, kodukoht ja kodumaa, ning väärtustab neid;
- 9) teab Eesti riigi sümboleid;

Õppesisu

I. Inimene (35 tundi)

1. Mina (4 tundi)

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab oma välimust, huve ja tegevusi, mida talle meeldib teha;
- 2) teab, mille poolest sarnanevad ja eristuvad erinevad sugupooled;

- 3) nimetab, mille poolest ta sarnaneb teistega ja erineb teistest;
- 4) väärtustab iseennast ja teisi;
- 5) mõistab viisaka käitumise vajalikkust.

Õppesisu

- Mina. Minu erinevused teistest inimestest ja sarnasused nendega. Iga inimese väärtus (2 tundi).
- Viisakas käitumine. (2 tundi).

Mõisted: klassikaaslane, peer; isiksus (inimene); väärtus, kvaliteet, võime; enesehinnang; hobid, viisakas käitumine, head viisid; tee reeglid (SDA); kolonni ja joonise diagramm.

2. Mina ja tervis (8 tundi)

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab, kuidas oma tervise eest hoolt kanda;
- 2) kirjeldab tervet ja haiget inimest;
- 3) teab, kas haigused on nakkuslikud või mitte;
- 4) teab, et ravimeid võetakse siis, kui ollakse haige, ning et ravimid võivad olla inimese tervisele ohtlikud;
- 5) mõistab ja kirjeldab tervise hoidmise viise: mitmekesine toit, uni ja puhkus, liikumine ja sport;
- 6) demonstreerib õpituatsioonis lihtsamaid esmaabivõtteid ja abi saamise võimalusi (nt haav, kukkumine, mesilase nõelamine, ninaverejooks, praht silmas, puugihammustus, põletus ja rästikuhammustus);
- 7) teab hädaabi telefoninumbrit ja oskab kutsuda abi.

Õppesisu

- Tervis. Terve ja haige inimene. Tervise eest hoolitsemine. Ravimid. (2 tundi)
- Tervislik eluviis: mitmekesine toit, piisav uni ja puhkus, liikumine ja sport. (4 tundi).
- Abi saamise võimalused. Esmaabi. (2 tundi)

Mõisted: tervis, isiklik hügieen, välimus; hamba nimetus vastavalt nende ettenähtud otstarbele (lõiked, fangid, molaarid); tervislik eluviis; tervislik toitumine, võimlemine, treening, päevane režiim; tervislik - haige; Haiguste sümptomid (janu, sügelus, külmavärinad); arst - arst, apteeker, meditsiin, vaktsineerimine, nakkushaigused, retseptid; hädaabi, esmaabi, päästetelefon.

3. Mina ja minu pere (12 tundi)

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab, mille poolest perekonnad erinevad ja sarnanevad;
- 2) väärtustab üksteise abistamist ja arvestamist peres;
- 3) selgitab lähemaid sugulussuhteid;
- 4) teab oma kohustusi peres ning pereliikmete erinevaid rolle kodus ja tööl;
- 5) kirjeldab ja eristab võimalusi, kuidas abistada pereliikmeid kodustes töödes;
- 6) jutustab oma pere traditsioonidest;
- 7) kirjeldab ohtlikke kohti ning olukordi kooliteel ja koduümbruses, oskab tänaval käituda ning valib ohutu tee sihtpunkti;
- 8) väärtustab toetavaid peresuhteid ja kodu.

Õppesisu

- Kodu. Koduarmastus. (1 tund).
- Perekond. Erinevad pered. Vanavanemad ja teised sugulased. (1 tund).
- Pereliikmete tegevus ja rollid. Kodused tööd. Abivalmidus, kohuse- ja vastutustunne. (1 tund).
- Vanemate ja teiste inimeste töö. (2 tundi).
- Kodu traditsioonid. (2 tundi).
- Koduümbrus. Naabrid ja naabruskond. (4 tundi).
- Võõras ümbrus ja võõraga kaasaminek. Ohud kodus ja koduümbruses. (1 tund).

Mõisted: pere, kasupere, perekonna struktuur, pere, vanemad, õed, vennad, vanavanemad, sugupuu, sünni, surma; siseasjad (kohustused), heausksus, vastutus, õigused; austus, hooldus, abi, armastus; elukutse, tööriistad, tööriistad; traditsioonid / tavad, kodupühad; maja, kodumasinad, elektriseadmed, tarbimine (vesi, elekter), hoolikas suhtumine; ohtu, tuleoht, ohtlikes kohtades ja objektid aine (elektriliselt, teravaid esemeid), suitsuandur sensor, alarm, puurida, evakuatsioon kava õnnetus (äpardus); keskkond, maja naabrus, välismaalane terri-thoria, võõrad, päästeteenistus.

4. Mina: aeg ja asjad (6 tundi)

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) eristab, mis on aja kulg ja seis;
- 2) oskab koostada oma päevakava, väärtustades aktiivset vaba aja veetmist;
- 3) väärtustab oma tegevusi, mis on positiivsete tunnete tekkimise allikaks;
- 4) selgitab asjade väärtust;
- 5) oskab eristada oma ja võõrast asja ning mõistab, et võõrast asja ei tohi loata võtta;
- 6) väärtustab ausust asjade jagamisel.

Õppesisu

Aeg. Aja plaanimine. Oma tegevuse kavandamine. Täpsus, lubadused, vastutus ja ausus. (3 tundi).

Minu oma, tema oma, meie oma. Asja väärtus ja hind. Asjade väärtus teiste väärtuste seas. (3 tundi).

Mõisted: aeg (minevik, olevik, tulevik); ajaühikud, aasta, kuu, nädala, päev (hommik, päev, öö), tund, minut, sekund; tööaja ja puhkuse planeerimine, huvide ring, päeva režiim; ajakava, akadeemilised õppeained, õppetunnid, muudatused; täpsus, vastutus, lubadus; asi, minu, keegi teine, meie, ettevaatlik suhtumine; ausus, tegu, üleastumine, vargus; väärtus, hind, väärtus; taskuhinnad, jäätmed ja raha laen.

5. Mina ja kodumaa (5 tundi)

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunneb ära Eesti Vabariigi lipu ja vapi;
- 2) oskab nimetada Eesti Vabariigi pealinna, sünnipäeva ja presidenti;
- 3) leiab Euroopa kaardilt Eesti ning Eesti kaardilt kodukoha;
- 4) tunneb rahvuslikku ja kodukoha sümbolikat;
- 5) nimetab oma kodukoha tuntud inimesi ja paiku ning väärtustab kodumaad;
- 6) kirjeldab rahvakombeid;
- 7) teab Eestis elavate rahvuste tavaid ja kombeid ning austab neid.

Õppesisu

- Eesti – minu kodumaa. Eesti teiste riikide seas. Naaberriigid. (1 tund).
- Kodukoht: küla, vald, linn, maakond. Eesti Vabariigi riiklikud, rahvuslikud ja kodukoha sümbolid. (1 tund).
- Eesti jõukus. (1 tund).
- Rahvakalendri tähtpäevad. (2 tundi).

Mõisted:

- Riik, riik, kapital.
- Riigi sümbolid ER: lipu, embleem, hümn.
- Traditsiooniline sümbolid: lind, pääsuke, lill, rukkilille, Paekivi.
- valitsus, parlament, elukoht, president.
- maakond, vall, linn, küla, külad.
- Linnapea, maakonna vanemad.
- Elukutse
- riiklik kalender.
- Mardi päev ja Kadri päev
- Lihavõtted, traditsioonid, tavad, sümbolid, traditsioonilised roogad. Kiriku puhkus, Suur kiir, Suur Reede.

5.6. Inimeseõpetus, 3. Klass (35 tundi)

5.6.1. Üldpädevuste kujundamise võimalusi 3. klass

Tabel 7

Pädevused	Oskused	Õppesisu Õppe tegevuse vormid ja meetodid
<p>Kultuuri- ja väärtuspädevuse ning sotsiaalse ja kodanikupädevuse. Elu väärtus - inimelu tunnustamine ja elusolendite olemasolu looduses tervikuna kui suurim väärtus kui tõelise keskkonnateadlikkuse alus.</p>	<p>Võimete arendamine, et mõista humanismi põhiväärtusi, säästva arengu demokraatiat.</p> <ul style="list-style-type: none"> • austusväärse suhtumise kujundamine erinevatele ideoloogilistele põhimõtetele. • Võimete arendamine väärtussüsteemide mõistmiseks, nendega kooskõlas elamine. • lugupidava suhtumise arendamine enda ja teiste huvidele. • Ühiskonna normide järgimise oskuste kujundamine. 	<p>Õppesisu</p> <p>Mina ja tervis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vaimne ja füüsiline tervis. • Tervislik eluviis • Ohud tervisele ja toimetulek ohuolukorras.
<p>Inimese väärtus ratsionaalse olemise, hea ja enesetäiendamise eesmärgi, tervisliku eluviisi jälgimise tähtsuse ja vajalikkuse poolest oma liikmete ühtsuses: füüsiline, vaimne, sotsiaalne ja moraalne tervis.</p>	<p>Esimese kooliastme lõpuks õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teab oma kodakondsust, austab oma rahvust. 2) austab kodumaad, kodumaa ja Eesti riigi, tunneb selle sümboleid. 3) austab oma perekonda, oma klassi ja oma kooli. 4) näitab looduse austamist. 5) suudab ilu märgata ja seda hinnata; hindab loovust. 	<p>Õppesisu</p> <p>Mina.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mina. • Igäühe individuaalsus ja väärtuslikkus. • Mina ja endasse suhtumine. <p>Mina ja tervis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vaimne ja füüsiline tervis. • Tervislik eluviis • Ohud tervisele ja toimetulek ohuolukorras. <p>Mina:teave ja asjad.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teave ja teabeallikad ning nende kasutamine. • Turvaline käitumine meediakeskkonnas.
<p>Vabaduse väärtus kui vabadus valida oma mõtteid ja</p>		<p>Õppesisu</p>

<p>tegevusi, kuid vabadus, mis on loomulikult piiratud normide, reeglite, ühiskonna seadustega, mille liige on alati kogu inimese sotsiaalne olemus.</p>		<p>Mina.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mina ja endasse suhtumine. • Lapse õigused ja kohustused. <p>Mina ja meie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Minu ja teiste vajadused. • Sõbrad ja sõpruse hoidmine. • Sallivus. Üksteise eest hoolitsemine ja teiste abistamine. • Ausus ja õiglus. Leppimine. Vabandust palumine ja vabandamine • Oma muredest rääkimine ja tunnete väljendamine. • Oskus panna end teise inimese olukorda. • Keeldumine kahjulikust tegevusest. • Hea ja halb käitumine. Südametunnistus. • Käitumisreeglid. Käitumise mõju ja tagajärjed. • Liiklusreeglid. • Mäng ja töö. • Õppimine. Kohustetunne ja vastutus. • Meeskonnatöö. Tööjaotus.
<p>Sotsiaalse solidaarsuse väärtus on inimõiguste ja vabaduste tunnustamine, õigusemõistmise tundmine, halastus, au, väärikkus enda ja teiste inimeste vastu.</p>		<p style="text-align: center;">Õppesisu</p> <p>Mina.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mina ja endasse suhtumine. • Lapse õigused ja kohustused. <p>Mina ja meie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Minu ja teiste vajadused. • Sõbrad ja sõpruse hoidmine. • Sallivus. Üksteise eest hoolitsemine ja teiste abistamine. • Ausus ja õiglus. Leppimine. Vabandust palumine ja vabandamine • Oma muredest rääkimine ja tunnete väljendamine.

		<ul style="list-style-type: none"> • Oskus panna end teise inimese olukorda. • Keeldumine kahjulikust tegevusest. • Hea ja halb käitumine. Südametunnistus. • Käitumisreeglid. Käitumise mõju ja tagajärjed. • Liiklusreeglid. • Mäng ja töö. • Õppimine. Kohustetunne ja vastutus. Meeskonnatöö. Tööjaotus. <p>Mina ja kodumaa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erinevate rahvaste tavad ja kombed. Sallivus.
<p>Ajaloolise kodumaa väärtus, rahvusliku identiteedi tunne - teadmised oma kodakondsusest, austust oma rahva vastu; huvi ajaloolise kodumaa vastu: selle keel, kultuur, elu ja inimesed.</p>		<p style="text-align: center;">Õppesisu</p> <p>Mina ja kodumaa. Erinevate rahvaste tavad ja kombed. Sallivus.</p> <p>Dramatiseerimised õppetunnid. Muuseumi tunnid. Osalemine kooliprojektides ja viktoriinides.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Kodakondsuse väärtus on Eesti ühiskonna, Eesti riigi esindaja tunnustamine iseenesest; ajalugu, kultuuri õppimine; huvi Eesti riigi ja selle inimeste elus. • Eesti multikultuurse ühiskonna väärtus on ise tunnustamine Eesti mitmekultuurilise ühiskonna osana, mille olemasolu ja edasimineku on vajalik rahu, koostöö, sallivus, kultuuride ja keelte mitmekesisuse austamine. 		<p style="text-align: center;">Õppesisu</p> <p>Mina ja kodumaa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kodukoht: küla, vald, linn, maakond. • Eesti teiste riikide seas. Naaberriigid. • Eesti Vabariigi riiklikud, rahvuslikud ja kodukoha sümboolid. • Erinevate rahvaste tavad ja kombed. Sallivus. <p>Integreeritud õppetunnid. Kakskeelse hariduse elemendid. Muuseumi tunded. Õppetunnid-ekskursioonid.</p>

<p>Hea väärtus.</p>		<p style="text-align: center;">Õppesisu</p> <p>Mina ja meie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mina ja endasse suhtumine. • Lapse õigused ja kohustused. <p>Mina ja kodumaa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erinevate rahvaste tavad ja kombed. Sallivus. <p>Õppetunnid - võistlused. Õppetunnid - viktoriinid.</p> <p>Joonised, käsitsi valmistatud artiklid, esseed, eri tüüpi kompositsioonid, luuletuste, mõistatuste, ristsõnade, mõistatuste koostamine jne.</p>
<p>• Töö ja loovuse väärtus.</p>		<p style="text-align: center;">Õppesisu</p> <p>Mina ja meie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mäng ja töö. • Õppimine. Kohustetunne ja vastutus. • Meeskonnatöö. Tööjaotus. <p>Kollektiivse vastastikuse õppimise tehnoloogiad (töö asenduspaarides) ja koostöö (koolitus väikestes rühmades). Perspektiivi edasiarendamise tehnoloogia - inimestevaheline koostöö, keskendumine edule, kommenteeritud juhtimine. Tehnoloogia TRIZ - loovuse tehnoloogia.</p>

		<p>Joonised, käsitsi valmistatud artiklid, esseed, eri tüüpi kompositsioonid, luuletuste, mõistatuste, ristsõnade, mõistatuste koostamine jne.</p>
<p>Tõde väärtus - teaduslike teadmiste väärtuse tunnustamine inimkonna kultuuri osana, läbilõikamine nähtuste olemusse, sotsiaalsete nähtuste aluseks olevate mustrite mõistmine; teadmiste prioriteet, tõe kujundamine, teadmised ise väärtusena.</p>		<p><u>Oskused moodustatakse kogu õppeaasta</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vestlused, mis põhinevad tekstidel või piltidel, elutingimustel, tekkivatel probleemidel, kogemustel. • Teadustöö rahvusvähemuste ja naaberriikidega. • 3. klassi erinevate teemade projektid: "Sõbrad ja sõpruse hooldus", "Tervislik eluviis", "Iganädalane tegevuskava koolis ja väljaspool seda", "Tarbimine ja erinevate rahvaste traditsioonid". <p>Probleemsete ülesannete lahendamine ja vastuste leidmine isiklikult, grupis või ühise arutelu käigus.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktilised harjutused, katsed: "Terviseriskid", "Kuidas toime tulla ohtliku olukorraga", "Liikumisreeglid". • Uuringud, muuseumide külastused: "Lapse õigused ja kohustused", "Liikluseeskirjad", "Teave ja teabeallikad, nende kasutamine", "Raha", "Eesti Vabariik". Osalemine kooli- ja linnaprojektides, konkurssides, üliõpilaskonverentsides.
<p>Sotsiaalne pädevus Lapse sotsiaalne areng tuleneb konkreetsetest tegevustest, mis aitavad kaasa tema iseseisvuse ja sõltumatuse saavutamisele koostöö teiste lastega.</p>	<p>Kultuuri- ja väärtuspädevuse ning sotsiaalse ja kodanikupädevuse kujundamist toetavad kõik ainevaldkonna õppeained erinevate rõhuasetuste kaudu. Suutlikkust mõista humanismi, demokraatia ja ühiskonna jätkusuutliku arengu põhimõtteid ning nendest oma tegutsemises juhendada toetavad ajalugu ja ühiskonnaõpetus. Kõik sotsiaalsed süvendavad lugupidavat suhtumist erinevatesse maailmavaatelistesse tõekspidamistesse. Inimeseõpetus ning usundiõpetus toetavad väärtussüsteemide mõistmist, mõtte, sõnade ja tunnetega kooskõlas elamist,</p>	<p style="text-align: center;">Õppesisu</p> <p>Mina.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mina. • Igäühe individuaalsus ja väärtuslikkus. • Mina ja endasse suhtumine. • Lapse õigused ja kohustused. <p>Mina ja tervis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vaimne ja füüsiline tervis. • Tervislik eluviis • Ohud tervisele ja toimetulek ohuolukorras. <p>Mina ja meie.</p>

	<p>oma valikute põhjendamist ning enda heaolu kõrval teiste arvestamist. Oskus seista vastu kesksete normide rikkumisele ning sotsiaalse õigluse ja eri soost inimeste võrdse kohtlemise põhimõtete järgimine on üks õppekava üldeesmärke, mille kujundamisel on suurem rõhk ühiskonnaõpetusel ja inimeseõpetusel.</p> <p>Esimese kooliastme lõpuks õpilane:</p> <p>1) austab oma perekonda, oma klassi ja kooli; on viisakas inimene, täidab lubadusi; teab, et keegi ei saa naeruvääristada, ahistada ega ähmasaada; teab, kuidas sõber kuulata ja heaks kiita.</p> <p>2) tunneb ja austab ühiskonnas käitumise norme; mõistab, et inimesed ja nende arvamused on erinevad; käitub, arvestatakse teistega.</p> <p>3) oskab õppida üksinda ja koostöös teistega, mõistab koostöö tähtsust ja püüab konflikte rahumeelselt lahendada.</p> <p>4) austab kodumaad, kodumaa ja Eesti riigi, teab oma sümboleid ja järgib nendega seotud käitumisreegleid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Minu ja teiste vajadused. • Sõbrad ja sõpruse hoidmine. • Sallivus. Üksteise eest hoolitsemine ja teiste abistamine. • Ausus ja õiglus. Leppimine. Vabandust palumine ja vabandamine • Oma muredest rääkimine ja tunnete väljendamine. • Oskus panna end teise inimese olukorda. • Keeldumine kahjulikust tegevusest. • Hea ja halb käitumine. Südametunnistus. • Käitumisreeglid. Käitumise mõju ja tagajärjed. • Liiklusreeglid. • Mäng ja töö. • Õppimine. Kohustetunne ja vastutus. Meeskonnatöö. Tööjaotus. <p>Mina:teave ja asjad.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teave ja teabeallikad ning nende kasutamine. • Reklaami mõju. Turvaline käitumine meediakeskkonnas. • Raha. Raha teenimine, kulutamine ja laenamine. • Oma kulutuste plaanimine. <p>Mina ja kodumaa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kodukoht: küla, vald, linn, maakond. • Eesti teiste riikide seas. Naaberriigid. • Eesti Vabariigi riiklikud, rahvuslikud ja kodukoha sümboolid. • Erinevate rahvaste tavad ja kombed. Sallivus. <p>Mängud.</p>
--	---	---

		Koostöö tunnid. Interaktiivsed tunnid.
Enesemääratluspädevus	<p>Mõista ja hinnata iseennast; 1) hinnata oma nõrku ja tugevaid külgi ning arendada positiivset suhtumist endasse ja teistesse; 2) järgida tervislikke eluviise; lahendada tõhusalt ja turvaliselt iseendaga, oma vaimse, füüsilise, emotsionaalse ning sotsiaalse tervisega seonduvaid ja inimsuhetes tekkivaid probleeme. Pädevuse kujundamist toetab peamiselt inimeseõpetus, ent rahvusliku, kultuurilise ja riikliku enesemääratluse kujundajana teisedki valdkonna õppeained.</p> <p>Esimese kooliastme lõpuks õpilane: 1) oskab mõista ja ennast hinnata. 2) suudab märgata ja mõista ilu; hindab loovust ja tunneb rõõmu loomingulise eneseväljenduse ja loometegevuse pärast. 3) hoiab puhtust ja korda, hoolitseb tema välimuse ja tervise eest ning tahab olla tervislik. 4) suudab vältida ohtlikke olukordi ja ohtlikes olukordades helistada, saab ohutult liikuda. 5) teab, keda pöörduda erinevate probleemidega ja on valmis seda tegema.</p>	<p>Oskused moodustatakse kogu õppeaasta</p> <p style="text-align: center;">Õppesisu</p> <p>Mina.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mina. • Igäühe individuaalsus ja väärtuslikkus. • Mina ja endasse suhtumine. • Lapse õigused ja kohustused. <p>Mina ja tervis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vaimne ja füüsiline tervis. • Tervislik eluviis • Ohud tervisele ja toimetulek ohuolukorras. <p>Mina ja meie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Minu ja teiste vajadused. • Sõbrad ja sõpruse hoidmine. • Sallivus. Üksteise eest hoolitsemine ja teiste abistamine. • Ausus ja õiglus. Leppimine. Vabandust palumine ja vabandamine • Oma muredest rääkimine ja tunnete väljendamine. • Oskus panna end teise inimese olukorda. • Keeldumine kahjulikust tegevusest. • Hea ja halb käitumine. Südametunnistus. • Käitumisreeglid. Käitumise mõju ja tagajärjed. • Liiklusreeglid. • Mäng ja töö. • Õppimine. Kohustetunne ja vastutus.

		<p>Meeskonnatöö. Tööjaotus.</p> <p>Mina:teave ja asjad.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teave ja teabeallikad ning nende kasutamine. • Reklaami mõju. Turvaline käitumine meediakeskkonnas. • Raha. Raha teenimine, kulutamine ja laenamine. • Oma kulutuste plaanimine. <p>Mina ja kodumaa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kodukoht: küla, vald, linn, maakond. • Eesti teiste riikide seas. Naaberriigid. • Eesti Vabariigi riiklikud, rahvuslikud ja kodukoha sümboolid. • Erinevate rahvaste tavad ja kombed. Sallivus. <p>Erineva koolituse tase. TRIZ tehnoloogia. Loomingulise tegevuse kujunemise tehnoloogia. (Loominguliste ülesannete grupis on lapse isiksus, loov potentsiaal ja enesehinnang selgemini ilmnunud).</p>
<p>Õpipädevus.</p>	<p>Iga sotsiaalvaldkonna õppeaine kujundab suutlikkust organiseerida õpikeskkonda ning hankida õppimiseks vajaminevaid vahendeid ja teavet, samuti oma õppimise plaanimist ning õpitu kasutamist erinevates kontekstides ja probleeme lahendades. Õppetegevuse ja tagasiside kaudu omandavad õppijad eneseanalüüsi oskuse ning suudavad selle järgi kavandada oma edasiõppimist.</p>	<p><u>Oskused moodustatakse kogu õppeaasta</u></p> <p style="text-align: center;">Õppesisu</p> <p>Mina ja meie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mäng ja töö. • Õppimine. Kohustetunne ja vastutus. • Meeskonnatöö. Tööjaotus. <p>Tootliku lugemise ja probleem-dialogtehnoloogia</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Võimaldab kujundada õppekeskkonda ja saada õppimiseks vajalikke vahendeid ja teavet. • Võimalus arendada oma õpinguid ja järgida seda kava: <ol style="list-style-type: none"> a) iseseisvalt sõnastada õppetunni teema ja eesmärgid; b) koos õpetajaga koostama haridusprobleemi lahendamise kava; c) töötavad vastavalt plaanile, kontrollivad oma tegevusi selleks otstarbeks, kohandavad oma tegevust; d) ülesannete ja juhiste iseseisev lugemine ja täitmine. • Võimalus saada teavet erinevatest allikatest. • moodustamine võimsuse kasutada uuritud materjali kontekstides ja otsusemine probleeme individuaalselt, rühmas • arendada ja väljendada oma arvamust. <ul style="list-style-type: none"> • oskus eristada fakti ja arvamust. • oskus analüüsida oma teadmisi ja oskusi, tugevusi ja nõrkusi; dialoogi õpetaja arendada hindamiskriteeriumid ning taseme edukat oma töö ja teiste vastavalt nendele kriteeriumidele. <p><u>Esimese kooliastme lõpuks õpilane:</u></p> <p>1) soovib õppida, tunneb rõõmu saadud teadmistest ja omandatud oskustest; ta teab,</p>	<p>tehnoloogiad.</p> <p>Isiklikel eesmärkidel põhinevad tehnoloogiad: erineva õppe taseme tehnoloogia, kollektiivse vastastikuse õppimise tehnoloogia, koostöö tehnoloogia.</p> <p>Inimeseõpetuse tundides on vaja arutada kodutöö ettevalmistamise plaani, arendada iseseisva õppimise oskust. Kava kohaselt töötamise oskust kujundab ka kommenteeritud ülesannete täitmine, milles õpilane räägib oma tegevuse jadast ja mäletab neid. Toetuste skeemide ja memude kasutamine annab õppetootust, eristab õppimisprotsessi.</p>
--	--	---

	<p>kuidas õppida iseseisvalt ja koos teistega paaris ja grupis; teab, kuidas eraldada aega õppimiseks, ujuvuseks, kodutööks ja puhkuseks.</p> <p>2) oskab kohaneda ülesannete lahendamise-ga ja mõista oma tegevusi ülesannete täitmisel; teab, kuidas koguda ja järgida igapäevast rutiini.</p> <p>3) suudab leida tekstides sisalduva teabe ja paljundada seda suuliselt ja kirjalikult.</p>	
<p>Suhtluspädevus.</p>	<p>Kõik valdkonna õppeained kujundavad suut-likkust ennast selgelt ja asjakohaselt väljen-dada erinevates suhtlusolukordades; lugeda ning mõista teabe- ja tarbetekste ning ilu-kirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasu-tades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust. Väljendusri-kast keelt taotlevad kõik valdkonna õp-peained.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Võime kujundada oma mõtte asjakohast ja asjakohast väljendamist erinevates suhtluskeskkondades. a) Suulise ja kirjaliku mõtte kujundamine, võttes arvesse kõnesituatsiooni. b) kõnevahendite piisav kasutamine erinevate kommunikatsiooniprobleemide lahendamiseks; monoloogiliste ja dialoogiliste kõnevormide valdamine. c) Võimalus esitada küsimusi. • Sobiva sõnavõtu valimine 	<p style="text-align: center;">Õppesisu</p> <p>Mina.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mina. • Igaühe individuaalsus ja väärtuslikkus. • Mina ja endasse suhtumine. <p>Mina ja tervis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vaimne ja füüsiline tervis. • Tervislik eluviis • Ohud tervisele ja toimetulek ohuolukorras. <p>Mina ja meie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Minu ja teiste vajadused. • Sõbrad ja sõpruse hoidmine. • Sallivus. Üksteise eest hoolitsemine ja teiste abistamine. • Ausus ja õiglus. Leppimine. Vabandust palumine ja vabandamine • Oma muredest rääkimine ja tunnete väljendamine. • Oskus panna end teise inimese olukorda. • Keeldumine kahjulikust tegevusest.

	<p>kommunikatsiooni partneri suunas: a) võime arutada klassikaaslastega ja õpetajaga käitumisreegleid, suhtlemist, hindamist ja enesehinnangut ning neid järgida; b) õppimisvõime arendamine paarides, rühmadesse; täita erinevaid rolle (juht, esineja); kokku leppima ja jõudma ühismeetmesse ühisele otsusele.</p> <ul style="list-style-type: none"> • arendada oma arvamuse väljendamiseks ja õigustamiseks (teie vaatevinklist). • arendada võime kuulata ja kuulda teisi, võtta teistsuguse seisukoha, kohandada oma vaatevinklist. • Teabe ja tarbijate tekstide ning ilukirjanduse lugemise ja mõistmise arendamine. • Võimalus kirjutada eri tüüpi tekste, kasutades asjakohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili. • Võime hinnata kirjaoskust ja rikas väljendus. <p><u>Esimese kooliastme lõpuks õpilane:</u> 1) suudab kuulajat kuulata, küsida küsimusi ja vastata neile; väljendada oma suhtumist kuulsatesse, julgustama vestluspartnerit; väljendada taotlust, nõustuda kellegi teisega ja arvestada sellega. 2) leiab tekstidest ja mõistab neis sisalduvat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hea ja halb käitumine. Südametunnistus. • Käitumisreeglid. Käitumise mõju ja tagajärjed. • Liiklusreeglid. • Mäng ja töö. • Õppimine. Kohustetunne ja vastutus. Meeskonnatöö. Tööjaotus. <p>Mina:teave ja asjad.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teave ja teabeallikad ning nende kasutamine. • Reklaami mõju. Turvaline käitumine meediakeskkonnas. • Raha. Raha teenimine, kulutamine ja laenamine. • Oma kulutuste plaanimine. <p>Mina ja kodumaa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kodukoht: küla, vald, linn, maakond. • Eesti teiste riikide seas. Naaberriigid. • Eesti Vabariigi riiklikud, rahvuslikud ja kodukoha sümboolid. • Erinevate rahvaste tavad ja kombed. Sallivus. <p>Tootliku lugemise ja töökorralduse tehnoloogia paarides ja väikestes gruppides.</p>
--	--	--

	<p>teavet (sh andmed, tingimused, tegevused, sündmused, nende aeg ja koht), samuti esitab need suuliselt ja kirjalikult.</p>	
<p>Математическая компетенция</p>	<p>Kõik valdkonna õppeained toetavad oskust kasutada erinevaid ülesandeid lahendades matemaatikale omast keelt, sümboleid ning meetodeid kõigis elu- ja tegevusvaldkondades.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Matemaatilise keele, sümbolite ja elementaarsete meetodite kasutamisel võime kujundada erinevaid ülesandeid kõigis elu ja tegevusvaldkondades. - Matemaatilise kirjaoskuse omandamine (orientatsioon ruumis, kvantitatiivne ja korrapärane arve, ajaühikud, rahaühikud). - suutlikkuse arendamine erinevuste ja sarnasuste jälgimiseks, märkimiseks ja kirjeldamiseks; võime võrrelda objekte ja nähtusi, rühmitada need ühe või kahe tunnuse alusel; loe tavalisi märke, lihtsaid plaane, diagramme, tabelleid, diagramme ja kaarte. <p>- keelevahendite õige kasutamine. - Teade teisendamine ühelt vormilt teisele (skeem, klastrid, tabel, võrdlusskeem, plaan). - teoste korrektse registreerimise kujunemine, ülesannete täitmisel täpsus ja</p>	<p>Töö käigus moodustuvad matemaatilised oskused nii infotehnoloogia- kui ka tarbekaupade tekstidest ning kunstiteostest. Mõistatuste, mõistatuste, ristsõnade, mõistatuste lahendamiseks on vajalik matemaatiline pädevus; vanasõnade ettekujutustes, ütlused. Matemaatilise pädevuse kujundamine mängude loomiseks klassides ja kodus olevate sõnadega. Õppetöö tulemustest õpivad lapsed esitama erinevaid vorme: skeemi, klatri, tabeli, diagrammi, plaani ja esitluse.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arvuti lihtsate testide läbiviimine. • Orienteerumine õpikusse (lehel, sisukorras, konventsioonides). • Tekstide otsimine, videote koostamine internetis. • Virtuaalse keskkonna õppimine "Miksike". • Lihtsate õpetuste kasutamine. • Vastused interaktiivsete viktoriinide küsimustele õpikeskkonna inimõppes "Miksike".

	<p>täpsus.</p> <p>- virtuaalse keskkonna õppimise oskuste arendamine "Mixikke", InterNet ressursid teabe otsimiseks ja lugemiseks, tarbija- ja kunstitekstidena, haridusfotode vaatamiseks; oskuste arendamine, et kasutada lihtsaid arvutiprogramme ja kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi vahendeid (arvuti, arvutiprojektor, TV, DVD-mängija).</p> <p><u>Esimese kooliastme lõpuks õpilane:</u></p> <p>1) Võib kasutada erinevate probleemide lahendamisel matemaatilist keelt, sümboleid ja märke.</p> <p>2) suudab jälgida, märkida ja kirjeldada erinevusi ja sarnasusi; ta saab võrrelda objekte ja nähtusi, grupeerida neid ühe või kahe märgi põhjal; loe lihtsaid plaane, tabeleid, graafikuid ja kaarte.</p> <p>3) kasutab lihtsaid arvutiprogramme, samuti koolis ja kodus kasutatavaid tehnilisi vahendeid.</p>	
<p>Ettevõtlikkuspädevus.</p>	<p>Ennekõike ühiskonnaõpetus, kuid ka teised valdkonna õppeained õpetavad nägema probleeme ja neis peituvaid võimalusi, seadma eesmärgi, genereerima ideid ning neid ellu viima. Aineõpetuse kaudu kujundatakse algatusvõimet ja vastutustunnet, et teha eesmärkide saavutamiseks koostööd; õpitakse tegevust lõpule viima, reageerima paindlikult muutustele, võtma arukaid riske ning tulema</p>	<p><u>Oskused moodustatakse kogu õppeaasta</u></p> <p>Probleemide arendamise õppetunnid. Õppetunnid-uuringud.</p> <p>Laps on palju lihtsam ja huvitavam uurida teemat ise, kui kasutada valmis reegleid. Seetõttu on vaatlused ja uurimused kasulikud kognitiivse aktiivsuse aktiveerimise vahendina.</p> <p>Uuringud on loominguks, harjunud iseseisvusega,</p>

	<p>toime ebakindlusega; õpitakse ideede teostamiseks valida sobivaid ja loovaid meetodeid, mis toetuvad olukorra, enda suutlikkuse ja ressursside adekvaatsele analüüsile ja tegevuse tagajärgede prognoosile ning on kooskõlas eesmärkidega.</p> <p><u>Esimese kooliastme lõpuks õpilane:</u> 1) oskab võrrelda objekte ja nähtusi, leida sarnasusi ja erinevusi, rühmitada nähtusi vastavalt teatud omadustele; loe lihtne plaan, tabel, diagramm. 2) toodab arvutusi ja suudab kasutada sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid, kui nad lahendavad vanuselisi probleeme erinevates eluvaldkondades.</p>	<p>moodustavad võimaluse materjalide valimiseks ja rühmitamiseks, järelduste tegemiseks.</p> <p>Vaatlus- ja uurimistulemuste tulemusena lapsed õpivad esitama erinevaid vorme: skeemi, klasteri, tabeli, diagrammi, lihtsa plaani ja esitluse. Selle lugemise ettevalmistamine toimub õpikute, töövihikute, näidistabelite, ekraanivahendite baasil.</p>
<p>Digitaalne pädevus</p>	<p><u>Esimese kooliastme lõpuks õpilane:</u> - peaks olema teadlik virtuaalse maailma võimalikest ohtudest ja suutma kaitsta nende privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti.</p>	<p style="text-align: center;">Õppesisu</p> <p>Mina: teave ja asjad.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teave ja teabeallikad ning nende kasutamine. • Reklaami mõju. • Turvaline käitumine meediakeskkonnas.

5.6.2. Sotsiaalainete lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega 3. klass

" Inimeseõpetuse" ja teiste valdkondade integreerimise üksikasjalikum kirjeldus on toodud tabelis 1.

Tabel 8

Ainevaldkonnad								Õppesisu
Keel ja kirjandus: Vene keel	Võõrkeeled: Eesti keel.		Matemaatika.	Loodusained.: Loodus õpetus.	Kunstained.: 1. Muusika. 2. Kunst	Tehnoloogia.: Töö õpetus.	Kehaline kasvatus.	Inimeseõpetus 3. klass
+			+					1. Mina.
+	+	+	+	+		+		• Mina.
+	+	+	+					• Igaühe individuaalsus ja väärtuslikkus.
+			+				+	• Mina ja endasse suhtumine.
+			+					• Lapse õigused ja kohustused.
+			+	+		+	+	2. Mina ja tervis.
+			+	+		+	+	• Vaimne ja füüsiline tervis.
+	+	+	+	+		+	+	• Tervislik eluviisi.
+			+	+		+	+	• Ohud tervisele ja toimetulek ohuolukorras.
+								3. Mina ja meie.
+	+	+	+			+		• Minu ja teiste vajadused.
+	+	+	+			+		• Sõbrad ja sõpruse hoidmine.
+			+			+	+	• Sallivus. Üksteise eest hoolitsemine ja teiste abistamine.
+						+	+	• Ausus ja õiglus. Leppimine. Vabandust palumine ja vabandamine.
+			+			+	+	• Oma muredest rääkimine ja tunnete väljendamine.
+						+	+	• Oskus panna end teise inimese olukorda.
+			+	+		+	+	• Keeldumine kahjulikust tegevusest.
+			+			+	+	• Hea ja halb käitumine. Südametunnistus.
+			+	+		+	+	• Käitumisreeglid. Käitumise mõju ja tagajärjed.
+	+		+	+		+	+	• Liiklusreeglid.
+	+	+	+	+	+	+	+	• Mäng ja töö.

+	+	+	+	+		+	+	+	• Õppimine. Kohustetunne ja vastutus.
+			+	+			+	+	• Meeskonnatöö. Tööjaotus.
+							+		4. Mina: teave ja asjad.
+			+	+		+	+		• Teave ja teabeallikad ning nende kasutamine.
+				+		+	+		• Reklaami mõju. Turvaline käitumine meediakeskkonnas.
+			+				+		• Raha. Raha teenimine, kulutamine ja laenamine.
+			+	+			+		• Oma kulutuste plaanimine.
+			+						5. Mina ja kodumaa
+	+	+	+	+		+	+		• Kodukoht: küla, vald, linn, maakond.
+	+	+	+	+					• Eesti teiste riikide seas. Naaberriigid.
+			+			+			• Eesti Vabariigi riiklikud, rahvuslikud ja kodukoha sümbolid.
+	+	+	+		+	+	+	+	• Erinevate rahvaste tavad ja kombed. Sallivus.

5.6.3. Läbivate teemade rakendamise võimalusi 3. klass

Läbivate teemade rakendamise on toodud tabelis 3.

Tabel 9

Läbivated teemad								Õppesisu	
Elukestev õpe ja karjääri plaanimine.	Keskfond ja jätkusuutlik areng.	Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus.	Kultuuriline identiteet.	Teabe keskond.	Tehnoloogia ja innovatsioon.	Tervis ja ohutus.	Väärtused ja kõlblus.	Inimeseõpetus 3. klass	
						+	+	1. Mina.	
		+	+			+	+	<ul style="list-style-type: none"> • Mina. • Igaühe individuaalsus ja väärtuslikkus. • Mina ja endasse suhtumine. 	
				+		+	+	<ul style="list-style-type: none"> • Lapse õigused ja kohustused. 	
						+	+	2. Mina ja tervis.	
	+					+	+	<ul style="list-style-type: none"> • Vaimne ja füüsiline tervis. • Tervislik eluviisi. 	
	+			+		+	+	<ul style="list-style-type: none"> • Ohud tervisele ja toimetulek olukorras. 	
						+	+	3. Mina ja meie.	
			+			+	+	<ul style="list-style-type: none"> • Minu ja teiste vajadused. • Sõbrad ja sõpruse hoidmine. • Sallivus. Üksteise eest hoolitsemine ja teiste abistamine. • Ausus ja õiglus. Leppimine. Vabandust palumine ja vabandamine. 	
						+	+	<ul style="list-style-type: none"> • Oma muredest rääkimine ja tunnete väljendamine. • Oskus panna end teise inimese olukorda. • Keeldumine kahjulikust tegevusest. 	
	+		+		+	+	+	<ul style="list-style-type: none"> • Hea ja halb käitumine. Südametunnistus. • Käitumisreeglid. Käitumise mõju ja tagajärjed. • Liiklusreeglid. 	

+		+				+	+	<ul style="list-style-type: none"> • Mäng ja töö. • Õppimine. Kohustetunne ja vastutus. • Meeskonnatöö. Tööjaotus.
				+		+		4. Mina: teave ja asjad.
				+	+	+	+	<ul style="list-style-type: none"> • Teave ja teabeallikad ning nende kasutamine. • Reklaami mõju. Turvaline käitumine meediakeskkonnas.
		+		+		+		<ul style="list-style-type: none"> • Raha. Raha teenimine, kulutamine ja laenamine. • Oma kulutuste plaanimine.
			+				+	5. Mina ja kodumaa
	+	+	+		+		+	<ul style="list-style-type: none"> • Kodukoht: küla, vald, linn, maakond.
			+		+		+	<ul style="list-style-type: none"> • Eesti teiste riikide seas. Naaberriigid.
		+	+		+		+	<ul style="list-style-type: none"> • Eesti Vabariigi riiklikud, rahvuslikud ja kodukoha sümbolid.
		+	+	+			+	<ul style="list-style-type: none"> • Erinevate rahvaste tavad ja kombed. Sallivus.

5.6.4. Õppe- ja kasvatusesmärgid , õpitulemused ja õppesisu 3. klass

3. klass

Inimeseõpetus (35 tundi)

Õppe- ja kasvatusesmärgid

- 1) Arendamine õpilastes eakohane sotsiaalvaldkondlik pädevus.
- 2) Tervikliku isiksuse, sotsiaalse pädevuse, teadmiste tervise ja universaalsete väärtuste õppimine: ausus, hoolivus, sallivus, vastutustunne ja õigus.
- 3) Oskab suhelda ning käituda teisi arvestades ja koostööd tehes, sõnastab oma tundeid ning teab, et nende väljendamiseks on erinevaid viise; väärtustab ennast ja teisi ning teab, et inimesed, nende arvamused, hinnangud ja väärtused on erinevad;
- 4) Õpilaste õpetamine võime järgida ühiskonna väärtusi; teadmiste, oskuste ja hoiakute kujunemine sotsiaalselt tunnustatud käitumise ja inimestevaheliste suhete poolest, mis edendavad tõhusat toimimist perekonnas, eakaaslastel, kogukonnas ja ühiskonnas.
- 5) Õpilaste moodustamine maailmavaate mitmekesisuse arvestamiseks, samuti valmisolek dialoogiks erinevate maailmavaate esindajatega.
- 6) Koostöövõime ja grupis töötamise moodustamine.

Õppe- ja kasvatusesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

- 1) väärtustab ennast ja teisi ning teab, et inimesed, nende arvamused, hinnangud ja väärtused on erinevad;
- 2) väärtustab hoolivust, ausust, õiglust ja vastutustunnet;
- 3) väärtustab sõprust ja toetavaid peresuhteid armastuse ning vastastikuse toetuse allikana;
- 4) teab, milline on tervislik eluviis ning kuidas hoida füüsilist ja vaimset tervist, ning väärtustab neid;
- 5) mõistab oma õigust keelduda ennastkahjustavast tegevusest ning teab, kuidas ohuolukorras abi kutsuda;
- 6) teab, mis on perekond, kodu, kodukoht ja kodumaa, ning väärtustab neid;
- 7) teab Eesti riigi sümboleid ja naaberriike;
- 8) kirjeldab, mis on lapse õigused ja kohustused, mõistab vastutust oma tegude eest ning plaanib oma aega ja igapäevaseid tegevusi;
- 9) oskab suhelda ning käituda teisi arvestades ja koostööd tehes, sõnastab oma tundeid ning teab, et nende väljendamiseks on erinevaid viise;

10) teab põhilisi käitumisreegleid, arvestab neid ning kirjeldab, mis on õiglane ja ebaõiglane käitumine.

Õppe- ja kasvatusesmärgid , õpitulemused ja õppesisu 3. klass

II. Meie (35 tundi)

1. Mina (5 tundi)

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) teab ja väärtustab igaühe individuaalsust seoses välimuse, huvide ja tugevusega, õigust olla erinev;
- 2) selgitab endasse positiivse suhtumise tähtsust;
- 3) nimetab enda õigusi ja kohustusi;
- 4) teab, et inimeste õigustega kaasnevad kohustused.

Õppesisu

- Mina. Igaühe individuaalsus ja väärtuslikkus. Mina ja endasse suhtumine. (3 tundi).
- Lapse õigused ja kohustused. (2 tundi).

Mõisted:

- Kool, kool, õpilane, koolilõpetaja õigused ja kohustused, õppematerjalid, lasteaed, algkool, keskkool, gümnaasium, ülikool, PU, elukutse.
- lapse õiguste konventsioon; kohustused, õigused, teod, tagajärjed, lastekaitseteenuse telefoninumber.
- Kuulmispuudega inimesed ja nägemispuudega inimesed.

2. Mina ja tervis (6 tundi)

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab tervet ja haiget inimest;
- 2) kirjeldab, kuidas oma tervise eest hoolitseda;
- 3) kirjeldab seoseid tervise hoidmise viiside vahel: mitmekesine toitumine, uni ja puhkus ning liikumine;

- 4) teab, et ravimeid võetakse siis, kui ollakse haige, ning et ravimid võivad olla inimese tervisele ohtlikud;
- 5) eristab vaimset ja füüsilist tervist;
- 6) kirjeldab olukordi ja toob näiteid, kuidas keelduda või hoiduda tegevusest, mis ohustab tervist;
- 7) demonstreerib õpituatsioonis lihtsamaid esmaabivõtteid ja abi saamise võimalusi (nt haav, kukkumine, mesilase nõelamine, ninaverejooks, praht silmas, puugihammustus, põletus ja rästikuhammustus);
- 8) nimetab, kelle poole pöörduda erinevate murede korral;
- 9) teab hädaabi telefoninumbrit ja oskab kutsuda abi;
- 10) väärtustab tervislikku eluviisi.

Õppesisu

- Tervis. Terve ja haige inimene. Tervise eest hoolitsemine. (3 tundi).
- Ohud tervisele ja toimetulek ohuolukorras. (3 tundi).

Mõisted:

- HLS, elundid ja nende ülesanded, füüsilised võimed, intellektuaalsed võimed.
- hügieen. Tervislik toit, toidupüramiid. Kahjulikud tooted, säilivusaeg, ohtlikud lisandid, säilitusained. Liikumine. Ohutu puhkus looduses. Jalgratta juhtimise õigused. Töötav jalgratas.
- Kahjulikud harjumused: suitsetamine, joomine ja narkootikumid. Süstal.
- päästetelefon, esmaabi. Verejooks Kunstlik hingamine. Sidemed. Haavade tüübid.

3. Mina ja meie (12 tundi)

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) nimetab inimese eluks olulisi vajadusi ja võrdleb enda vajadusi teiste omadega;
- 2) kirjeldab omadusi, mis peavad olema heal sõbral, ning hindab ennast nende omaduste järgi;
- 3) väärtustab sõprust ja koostööd;
- 4) eristab enda head ja halba käitumist, kirjeldab oma käitumise tagajärgi ning annab neile hinnangu;
- 5) väärtustab leppimise, vabandust palumise ja vabandamise tähtsust inimsuhetes;
- 6) nimetab ja kirjeldab inimeste erinevaid tundeid ning toob näiteid olukordadest, kus need tekivad, ja leiab erinevaid viise nendega toimetulekuks;
- 7) demonstreerib õpituatsioonis, kuidas keelduda ennastkahjustavast tegevusest;

- 8) mõistab, et kiusamine ja vägivald ei ole aktsepsitud ja lubatud käitumine, ning teab abi saamise võimalusi kiusamise ja vägivalda korral;
- 9) kirjeldab oma sõnadega, mida tähendavad vastutustundlikkus ja südametunnistus;
- 10) väärtustab üksteise eest hoolitsemist ja üksteise abistamist;
- 11) kirjeldab oma tegevuse plaanimist nädalas, väärtustades vastutust;
- 12) nimetab üldtunnustatud käitumisreegleid ja põhjendab nende vajalikkust;
- 13) teab liiklusreegleid, mis tagavad tema turvalisuse, ning kirjeldab, kuidas käituda liikluses turvaliselt;
- 14) eristab tööd ja mängu;
- 15) selgitab enda õppimise eesmärgid ning toob näiteid, kuidas õppimine aitab igapäevaelus paremini hakkama saada;
- 16) teab tegureid, mis soodustavad või takistavad õppimist.

Õppesisu

Minu ja teiste vajadused. Sõbrad ja sõpruse hoidmine. Sallivus. Üksteise eest hoolitsemine ja teiste abistamine. Ausus ja õiglus. Leppimine. Vabandust palumine ja vabandamine. (3 tundi).

Oma muredest rääkimine ja tunnete väljendamine. Oskus panna end teise inimese olukorda. Keeldumine kahjulikust tegevusest.

(3 tundi).

Hea ja halb käitumine. Südametunnistus. Käitumisreeglid. Käitumise mõju ja tagajärjed. Liiklusreeglid. (4tundi).

Mäng ja töö. Õppimine. Kohustetunne ja vastutus. Meeskonnatöö. Tööjaotus. (2 tundi).

Mõisted:

- uskumused, välimus, füüsiline ja vaimne puue, kõrvalekalded, rikkumised, viipekeel, Braille, paraolümpia, austus, võrdsus.
- Sõprus. Tolerants, suhtlemine, tegevus, üleastumine, vastastikune mõistmine, leppimine.
- Probleemid, tunded, vägivald ja rõhumine, mõnitamine, mõnitamine, vabandus, vastutus sõnade ja tegude eest, ausus, õiglus, ebaõiglus, denonsseerimine, lastetoetuskeskus, politsei, abiliin, sotsiaalkaitse.
- standardid ja käitumisreeglid kodus ja väljaspool kodu, etikett, kahjulik ühistegevus, käitumise mõju ja tagajärjed; liikluseeskirjad; mäng ja töö, õppimine; kohustuse ja vastutuse tunnet.
- Liiklusreeglid.

4. Mina: teave ja asjad (6 tundi)

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab eri meeltega tajutavaid teabeallikaid;
- 2) selgitab, kuidas võivad reklaamid mõjutada inimeste käitumist ja otsuseid ning mis on turvaline käitumine meediakeskkonnas;
- 3) teab, et raha eest saab osta asju ja teenuseid ning et raha teenitakse tööga;
- 4) selgitab, milleks kasutatakse raha ning mis on raha teenimine, hoidmine, kulutamine ja laenamine;
- 5) kirjeldab, mis vajadusi tuleb arvestada taskuraha kulutades ja säästes.
- 6) mõistab oma vastutust asjade ladustamise ja laenamise osas.

Õppesisu

Teave ja teabeallikad ning nende kasutamine. Reklaami mõju. Turvaline käitumine meediakeskkonnas. (3 tundi).

Raha. Raha teenimine, kulutamine ja laenamine. Oma kulutuste plaanimine. (3 tundi).

Mõisted:

- Trükitud teabeallikad, raadio, televiisor.
- Internet, otsingumootor, brauser, operatsioonisüsteem, parool. Interneti turvaline kasutamine.
- Väärtus, hind, reklaam, välireklaam, jaotusmaterjalid ja brošüürid.
- Töö Töötasu tasustamine. Raha, mündid, arve, maksevahendid, pangakaart, laen, võlg. Tulu, kulud, vajadus, eelarve. Vajadused ja soove. Maksevõime. Toetus.

5. Mina ja kodumaa (6tundi)

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) Küla, vald, linn, maakond oma kodukohas;
- 2) leiab Euroopa kaardilt Eesti ning Eesti kaardilt kodukoha;
- 3) tunneb rahvuslikku ja kodukoha sümbolikat;
- 4) teab Eestis elavate rahvuste tavasid ja kombeid ning austab neid.
- 5) austab oma kodumaad.

Õppesisu

Kodukoht: küla, vald, linn, maakond. (2tundi).

Eesti teiste riikide seas. Naaberriigid. (1 tund).

Eesti Vabariigi riiklikud, rahvuslikud ja kodukoha sümbolid. (1tund).

Erinevate rahvaste tavad ja kombed. Sallivus. (2 tundi).

Mõisted:

- Kodumaa. Küla, vald, linn, maakond. Pealinn.
- Naaberriigid. Balti riikide riigid. Euroopa Liidu riigid, asutajariigid. Lipud
- Eesti sümbolid: riigi- ja rahvuslikud.
- Kodakondsus, rahvusvähemused, rahvastik. Traditsioonid. Toll. Riiklikud kostüümid.

6.Füüsiline õpikeskkond

Kool korraldab valdava osa õppest klassis, kus on:

- 1) mööbli ümberpaigutamise võimalus rühmatööks ja ümarlauavestluseks ning toetavad demonstratsioonivahendid;
- 2) internetiühendus ning audiovisuaalse materjali kasutamise võimalus.

Kool võimaldab:

- 1) korraldada õppe sidumiseks igapäevaeluga õpet ja õppekäike väljaspool klassiruumi (muuseumis, arhiivis, näitusel, raamatukogus jm) vähemalt kaks korda õppeaasta jooksul;
- 2) kasutada klassiruumis ainekava eesmärgi toetavaid õppematerjale ja -vahendeid:
  - a) Eesti Vabariigi põhiseadus;
  - b) ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioon;
  - c) ÜRO lapse õiguste konventsioon; d) ajalooatlased, kontuur- ja seinakaardid;
  - e) allikakogumikud, käsiraamatud, erialased teatmeteosed;
  - f) elulooraamatud ja teabekirjandus;
  - g) auvised, digitaliseeritud andmebaasid ja arhiivid;
  - h) illustratiivne pildimaterjal (fotod, karikatuurid);
  - i) IKT-põhised õppematerjalid;
  - j) ajalehed ja ajakirjad;
  - k) statistilised ja meetodilised materjalid.

Klass	«KOOLIBRI»
2. klass	1) Riina Kippak, Anne Clorin "Minu maailm". 2. klassi töövihik. Tallinn, 2011 2) Riina Kippak, Ene Kulderkull, Anne Kloren, Kaya Peatris "Minu maailm". Elektrooniline töövihik 2. klassi jaoks
3. klass	1) Riina Kippak, Anne Clorin "Minu maailm". 3. klassi õpik. Tallinn 2012 2) Riina Kippak, Aene Kulderkull, Anne Kloren, Kaya Peatris "Meie

	maailm". 3. klassi töövihik 3) Riina Kippak, Ene Kulderkull, Anne Klören, Kaya Peatris "Meie maailm". 3. klassi elektroonilised materjalid
--	--

7. Hindamise alused

Hindamise põhiülesanne on toetada õpilase arengut, et kujuneks positiivne minapilt ja adekvaatne enesehinnang. Ainekavas on kirjeldatud õppeaine õpitulemused kooliastmete kaupa kahel tasemel: üldised õpitulemused õpetamise eesmärkidena ning osaoskuste õpitulemused. Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi suuliste vastuste, sh esituste ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust ainekavades taotletavatele õpitulemustele ning õpilase individuaalseid iseärasusi ja mõtlemise arengut. Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest. Hoiakute ja väärtuste kohta (nt huvi tundmine, tähtsuse mõistmine, väärtustamine, vajaduste arvestamine, reeglite järgimine) antakse tagasisidet. Õpitulemuste hindamise vormid peavad olema mitmekesised.

Kujundav hindamine

Kujundav hindamine viitab hindamise käigus koolituse, kui analüüsi teadmised, oskused, väärtused ja hindamine, samuti käitumist õpilane, määrata tagasisidet õnnestumiste ja ebaõnnestumiste tudeng kui õpilane juhindub ja inspireerib edaspidiseks õppimiseks, samuti planeerimiseesmärgid ja selle jätkamise võimalused. Kujundav hindamine on keskendunud õpilase edu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside on õigeaegselt ja täpselt kui võimalik kirjeldada tugevaid ja nõrku külgi õpilase ja sisaldab ka ettepanekuid edasise tegevuse, mis toetavad õpilase arengut.

Kujundamise hindamise vormid:

- õpilase eneseanalüüs küsimustike, värvi või märgistuste kaudu;
- enesehindamine ja vastastikune hindamine;
- Õpetaja kommentaarid õpilase töö ja e-kooli kohta;
- praegused hinnad koos kommentaariga.

Kognitiivsete tegevuste tulemuste kontrollimise vormid on erinevad, need hõlmavad nii suulisi kui kirjalikke ja praktilisi ülesandeid.

Individuaalsete tööde ettevalmistamisel (näiteks aruanded ja kokkuvõtted) on võimalik esialgselt arutada tööde arvu "5", "4", "3", "2", nii et õpilane saab valida võimaluse ja võtta aeglaselt.

Hinnates arvud, elektriskeemide jms. on vaja arvesse võtta lapse motoorseid oskusi, võime maalida ja joonistada. Julgustada soovi õigesti ja täpselt hinnata.

Töö hindamisel läbi sülearvutid moodustas õige tööde teostamise, täielikkuse, sõltumatuse, õigeaegsust tööd, samuti täpsust ja kinnipidamist ühtsed nõuded säilitada sülearvuti.

Hinnates kirjalike tööde võetakse arvesse, ennekõike töö sisu, kuid parandatakse ja grammatiliste vigade hindamisel ei arvestata.

Suuliste ja kirjalike ülesannete osas ,
õpilane:

- 1) selgitab ja kirjeldab mõistete sisu ja vastastikust sidumist;
- 2) selgitab oma arvamusi, hinnanguid, vaateid ja hoiakuid, ühendades need omandatud teadmistega;
- 3) eristab, grupeerib, võrdleb ja analüüsib olukordi, riike, tegevusi ja atribuute, tuginedes kognitiivse tegevuse tulemustele;
- 4) näitab teadmisi faktidest, kontseptsioonidest ja mustritest, tuginedes kognitiivsete ülesannete sisule.

Praktilise töö osas õpilane:

- 1) rakendab teoreetilisi teadmisi praktilistes olukordades;
- 2) kognitiivses olukorras demonstreerib õpingute sihtarvudega ette nähtud oskusi;
- 3) kirjeldab uuringute eesmärkide saavutamiseks ettenähtud teadmiste ja oskuste rakendamist igapäevaelus.

Hindamise normid

Hinne "5" (väga hea) antakse õpilasele, kelle suuline vastus, kirjalik töö, praktiline tegevus või nende tulemus vastab täielikult koolitusprogrammi nõuetele. Õpilane teab ja mõistab õigesti uuritud ja varem uuritud programmi materjale, kinnitavad sätteid kinnitavad veenvaid näiteid, tõlgendavad õigesti konkreetseid fakte, teevad neile õigeid järeldusi ja üldistusi; mõistab teaduslike teaduslike seisukohtade ja järelduste tegelikku väärtust; vastuseid järjekindlalt ja täielikult, ilma käskkirja tekstideta.

Hinne "4" (hea) antakse kelle suuline vastus, kirjalik töö, tava või tulemus on põhimõtteliselt kooskõlas koolitusprogrammi nõuetega, kuid mitte täielik või on väikesed vead, kui vastus vastab põhimõtteliselt samadele nõuetele kui hinnangu jaoks, "5", kuid vastus on üks järgmistest puudustest: õpilane leiab esitatud materjalist ühe või kaks ebatäpsust või faktide tõlgendamist; vastus ei erine õpiku tekstist, vaid õpetaja kontrolliküsimuste puhul selgub väljakujunenud materjali mõistmine; mõne järelduse tegemine on raske mõnevõrra keeruline, üldiselt ei anna tehtud töö tulemusi piisavalt.

Hinne "3" (rahuldav) antakse , kelle suuline vastus, kirjalik töö, praktiline tegevus või nende tulemused vastab suures osas koolitusprogrammi, kuid esineb puudusi ja vigu. Õpilane avastab teadmisi ja arusaamist põhiprogrammi materjali, kuid selle vastuse kannatab üks järgmised puudused: materjali on esitatud skemaatilisel, jättes välja teatud olulised üksikasjad ja vältides vigu mõisted; faktide järelduste,

üldistuste ja tõlgendamise keeruline, kuid õpetaja abiga sellega toime tulla; korrektselt selgitab teoreetilisi materjale, kuid on raske kinnitada nimetatud sätteid konkreetsete faktidega; vastuses kirjeldab ainult õpiku teksti ja õpetaja kontrollküsimustes selgub, et eraldi välja toodud seisukohad on ebapiisavad; praktiliste tööde teostamisel eeldab hooletust, ilma õpetaja abita on keeruline järelduste tegemine kasutatud töö tulemuse kohta.

Hinne "2" (mitte rahuldav) antakse, kelle suuline vastus, kirjalik töö, praktiline tegevus või nende tulemus vastab osaliselt koolitusprogrammi nõuetele. On olulisi puudujääke ja vigu.

Õpilane: avastab teadmatuses uuritava materjali suurema või olulisema osa; ei saa aru konkreetseid fakte ega mõista ekspositsiooni praktilist tähtsust; ei suuda iseseisvalt ja järjepidevalt reageerida õpetaja põhi- ja juhtivatele küsimustele; praktiliste tööde teostamisel ei saa seda ülesannet iseseisvalt teostada.

Hinne "1" (nõrk) antakse, kelle suuline vastus, kirjalik töö, praktiline tegevus või nende tulemus ei vasta koolitusprogrammi nõuetele. Õpilane avastab uuritava materjali täieliku teadmatuses ja praktilise töö teostamisel ei hakka isegi ülesandeid täitma.